

Moses 1

Moses og Aron i Egypten

Dagens tekst
2 Mos
7,8-11,9
s.60

Baggrundsstof

Tid

Moses blev kaldet af Gud til at rejse tilbage til Egypten for at føre israelitterne til Kana'ans land. Moses drager af sted sammen med Aron (sin bror), sin kone og deres to sønner.

Guds handlemåde

De 40 år i ørkenen med genstridige får har modnet Moses til de 40 år i ørkenen med et genstridigt folk, som han elskede og bad for.

Ti frygtelige plager ramte Egypten før Farao indså, hvem der var Herre, og først da fik israelitterne deres frihed. Igennem dette viste Gud, hvem han er både overfor egypterne og israelitterne.

Religiøse forhold

Moses havde mødt den tre gange hellige Gud, og selvom han ikke følte sig duelig, gik han på Guds løfter.

Moses blev mellemmand mellem Gud og israelitterne. Det er et billede på Jesus, som vores mellemmand mellem Gud og os.

Den tiende plage - lammet - er et billede på Jesus, som er vort påskelam, der måtte dø for at vi kunne gå fri. Gud så blodet på dørstolperne/korset og gik forbi (påske betyder forbigang).

Tegnet af Merle Sofie Elmstrøm 7 år

Inspiration til Legestuen

Indledning

(Vis fra en bog eller tegn plagerne så de kan følge med i de mange plager).

I dag skal vi høre mere om Moses. Han er nu kommet til Egypten sammen med sin bror. Han skal op til kong Farao. Han er lidt bange.

Det er længe siden, han sidst har været der.

1. "Kong Farao Gud siger, lad mit folk gå!" sagde Moses. Men Farao var ligeglad. Ingen skulle bestemme over ham. Selv om Moses kunne få en stav til at blive til en slange, ville Farao ikke lade israelitterne rejse.

2. "Gud gør vandet i floden til blod, hvis folket ikke må rejse." Men Farao var ligeglad. Så blev vandet til blod, og egypterne kunne ikke drikke vandet.
3. "Gud siger: "Lad mit folk rejse, ellers kommer der frøer over det hele, i din seng, ja selv i maden." "Nej" sagde Farao, og så kom frøerne så mange, at Farao til sidst sagde: "Bed Gud tage dem væk og rejs så." Men Farao fortrød.
4. Så sendte Gud myg senere fluer derpå sygdom hos dyrene og så sygdom til menneskene. Men intet hjalp. Farao ville ikke lade israelitterne rejse.
5. Derpå sendte Gud så store hagl, at det var farligt at gå ude, og bagefter græshopper, som spiste alle bladene. Men intet hjalp! Heller ikke da Gud sendte mørke over hele Egypten. Farao sagde bare nej.
6. Ved den sidste plage ville Gud gå igennem Egypten og kun de steder, hvor der var blod på dørstolperne, ville Han gå forbi, ellers skulle den førstefødte dø.
7. Mange døde, men alle de steder, hvor de havde blod på dørstolperne, gik Gud forbi. Vi fejrer også forbigang - at Gud gik forbi - påske betyder forbigang. Da Jesus døde på korset, gik Guds vrede forbi os og ramte Jesus.

Til de voksne

Gud kaldte på Farao, men han ville ikke høre på Ham.

Tegnet af Tobias Arndt Laursen 7 år

Især for de små

Tekstens pointe

Farao ville ikke høre på, hvad Gud sagde. Han forhærdede sit hjerte, og derfor sendte Gud mange plager. Den sidste kostede mange livet, men der hvor blodet var, gik Gud forbi.

Påske betyder forbigang. Jesus er vort påskelam. Gud gik forbi, og Guds vrede ramte Jesus.

Indledning

(Tag noget mudret vand i et glas). Har I lyst til at drikke det? Hvis det nu var helt rødt og lugtede? Nej vel.

Selve teksten

Moses og Aron gik op til Farao og sagde: "Gud siger, lad mit folk rejse." Men Farao ville ikke give dem lov. Så kastede Moses sin stav, og den blev til en slange. Faraos troldmænd gjorde det samme, men Moses' stav/slange slugte troldemændenes.

Fortæl om:

Den første plage - Nilens vand forvandles til blod. Alle fiskene dør, og egypterne må grave efter vand, men Farao gør sig hård.

Gud sender **frøer**. De er over alt: ude, inde, i sengen, i maden. Ja plagen bliver så stor, at Faraos beder Moses gå i forbøn for ham. Alle frøerne dør, og de skovler dem sammen i dynger, så de ligger og rådner.

Gud sender **myg**. Mirakelmagerne forsøger at gøre det samme, men kan ikke og siger til Faraos, at det er Guds finger. Men Faraos gør sig hård.

Den fjerde plage - **fluer**. Gud sætter skel. De sendes kun til Egypten. "I må ofre til jeres Gud her i landet" siger Faraos. "Nej, vi skal rejse ud i ørkenen," svarer Moses.

Gud sender **kvægpest** og egypternes kvæg dør, men Faraos er forhærdet (hård - vil ikke høre på Gud).

Så sender Gud **bylder**, og mirakelmagerne bliver selv så syge, at de ikke kan komme op til Faraos.

Moses træder frem for Faraos med ord fra Gud: "Denne plage sender jeg, for at du skal forstå, at der ikke er nogen som mig på hele jorden." **Hagl**ene er så store, at de slår alt ned, som er på marken: afgrøder, dyr og mennesker.

Alt det, som haglene ikke ødelægger, spiser **græshopperne**. Der kommer så mange, at man ikke kan se jorden.

Faraos hoffolk er nervøse: "Lad dem gå!" Men Faraos er hård - "Nej!"

Så kommer **mørke** over hele landet i tre dage. Det er så mørkt og uhyggeligt. Man kan føle mørket. Faraos siger: "Rejs, men lad dyrene blive!" "Nej" siger Moses. "Forsvind og vov ikke at vise dig for mig mere!" siger Faraos. Og Moses går.

Den sidste plage - dødsenglen.

Israelitterne får besked på at slagte et lam og stryge blodet på dørstolperne og overliggeren. Når Gud går igennem Egypten, vil Han se blodet og gå forbi. Men den førstefødte i såvel Faraos palads som i den fattigste hytte i Egypten vil dø. Lammets blod reddede israelitterne. Jesu blod redder også os fra Guds vrede.

Ideer til fremlæggelse

Find billeder af de forskellige plager og hæng dem op/sæt dem på en tavle/væg. Så kan børnene bedre følge med. Hæng evt. billederne med bagsiden ud af, så kan de vendes efterhånden, som man fortæller om dem, så kan børnene selv følge med i, hvor mange der er, og hvad det er for plager.

Tegnet af Carina Victoria Heldt 9 år

Især for de store

Tekstens pointe

Faraos ville ikke høre på, hvad Gud sagde. Han forhærdede sit hjerte, og derfor sendte Gud mange plager. Den sidste kostede mange livet, men der, hvor blodet var, gik Gud forbi.

Påske betyder forbigang. Jesus er vort påskelam. Gud gik forbi, og Guds vrede ramte Jesus.

Indledning

Hav noget mudret vand i et glas og snak om at skulle drikke det eller hvis det var helt rødt, tykt og lugtede! Det måtte egypterne drikke i syv dage. De gravede efter rent vand.

Selve teksten

Fortæl om:

- de mange plager: Den første plage: Nilens vand forvandles til blod. Fiskene dør. Egypterne graver efter vand, men Faraos gør sig hård. Mirakelmagerne kunne også forvandle vand til blod.

Gud sender **frøer** (mirakelmagerne kunne det samme!) Frøer over alt - ude, inde, i sengen, i maden. Plagen er stor. Faraos beder Moses gå i forbøn for ham. Alle frøerne dør. De skovles sammen i dynger, så ligger de der og rådner.

Gud sender **myg**. Mirakelmagerne forsøger at gøre det samme, men kan ikke og bliver klar over, at det er Guds finger. De advarer Faraos, men Faraos gør sig bare hård.

Den fjerde plage - fluer. Gud sætter skel - et under. Plagerne sendes kun til Egypten og ikke til Goshens land, hvor israelitterne bor. "I må ofre til jeres Gud her i landet," sagde Farao. "Nej, vi skal rejse ud i ørkenen," svarer Moses.

- Gud sender kvæggpest og alle egypternes kvæg dør, men Farao er forhærdet (hård - vil ikke høre på Gud).

- Så sender Gud bylder, og mirakelmagerne bliver selv så syge, at de ikke kan komme op til Farao.

Moses træder frem for Farao med ord fra Gud om at lade Guds folk gå. Plagen sender Gud, for at Farao skal forstå:

1. Der ikke er nogen som Gud på hele jorden.
2. For at vise Guds magt.
3. Guds navn skal blive forkyndt over hele jorden.

Haglene er så store, at de slår alt ned, som er på marken - afgrøder, dyr og mennesker.

Alt det, som haglene ikke ødelægger, spiser græshopperne. Der kommer så mange, at man ikke kan se jorden.

Faraos hoffolk er nervøse, og ønsker at israelitterne rejser! Men Farao er hård, og egypterne rammes af denne plage, der gør, at de ikke har nogen afgrøder tilbage!

Mørke over hele landet i tre dage. Mørkt og uhyggeligt - kan føle mørket. Farao åbner sig lidt: "Rejs, men lad dyrene blive!" "Nej" sagde Moses. "Forsvind og vov ikke at vise dig for mig mere!" sagde Farao. Farao frabeder sig Moses og dermed Gud.

Tegnet af Maria Denger Larsen 9 år

Til eftertanke

Om I dog i dag ville lytte til ham! Gør ikke jeres hjerner hårde.

(jf. Hebr 3,7-8 s.1099)

Den sidste plage - dødsenglen. Israelitterne får besked på at slagte et lam og stryge blodet på dørstolperne og over-læggen. Når Gud går igennem Egypten, vil Han se blodet og gå forbi. Men den førstefødte i såvel Faraos palads som i den fattigste hytte i Egypten vil dø.

Lammets blod reddede israelitterne. Jesu blod redder os fra Guds vrede.

Tal om:

- hvordan det har været at leve med alle disse plager. Angsten for hvad er det næste? Og en konge der bare er hård og ikke vil høre, hvad Gud siger!

- at Gud hører Moses, hver gang han beder/går i forbøn for Farao/egypterne. Alligevel bliver alle disse undere ikke til tro for Farao! Tro eller forhærdelse - Farao vælger det sidste - forhærdelsen! Hvad vælger vi?

Ideer til fremlæggelse

Veksel mellem at fortælle om plagerne og lade børnene selv kommentere, hvordan det må have været.

Huskeord
Når jeg ser blodet,
går jeg forbi jer.
(jf. 2 Mos 12,13 s.65)

Moses 1

Udfrielsen af Egypten

Dagens tekst
2 Mos 12,
1-13+21-42
s.64

Baggrundsstof

Tid

Den 15. nisan (april), ca. det 15. århundrede f. Kr., 430 år efter at israelitterne (70 mand) kom til Egypten. Nu var de 600.000 israelittiske mand (foruden deres familier) der drog ud af Egypten. Ny tidsregning indføres fra denne skelsættende dag (2 Mos 12,2). Før slaver - nu frie.

Guds handlemåde

Ti frygtelige plager ramte Egypten, før israelitterne fik deres frihed. Efter den højtidelige minde- og afskedsnat, vågenatten med påskemåltidet, drog de af sted ført af Gud.

Religiøse forhold

Moses var kaldet af Gud til at være lovgiver, profet, statsmand og forbeder. Mindet om selve kaldelsens time har haft stor betydning for ham i disse vanskelige år. Det fremgår af det ønske om "...nåde fra ham, der bor i tornebusken", som han sagde kort tid før sin bortgang (5 Mos 33,16).

Den tiende plage er et billede på Jesus, som er vort påskelam, der måtte dø, for at vi kunne gå fri. Gud så blodet på dørstolpen/korset og gik forbi (påske betyder forbigang).

Moses blev mellemmand mellem Gud og israelitterne. Det er et billede på Jesus, som vores mellemmand mellem Gud og os.

Tegnet af Adam Skovbjerg 7 år

Inspiration til Legestuen

Indledning

(Vis bogen, tegningerne eller hvad du brugte sidste gang og nævn nogle af plagerne).

Sidste gang hørte vi om Moses, og om kong Farao, som ikke ville lade israelitterne rejse.

1. Farao var glad for det arbejde, som israelitterne gjorde, og derfor ville han ikke af med dem. Men Gud ville befri dem fra slavearbejdet og føre dem til et land, hvor de bare skulle bo godt.
2. Men Farao ville ikke, så derfor sendte Gud ti strenge straffe, før Farao måtte give op over for Gud. Lad os høre hvad lille Jakob fortæller (fx en dukke):
3. "Det var en underlig aften. Far spiste, mens han havde sin store kjortel bundet op med et bælte, så han hurtigt kunne gå. Han tog sine

store sko på, og i hånden havde han sin stav (tag evt. tingene med og peg på dem). Vi skulle spise meget hurtigt. Mor siger ellers al tid, at vi skal spise stille og roligt, men denne aften var alt anderledes.

4. Vi spiste et lille lam, og blodet havde far smurt på dørstolperne udenfor. Jeg kunne ikke helt forstå det, men far sagde, at Gud ville gå igennem Egypten, og hvis der var blod på dørstolperne, ville Gud gå forbi, men ellers ville den førstefødte (den der er født først) dø.
5. Jeg var træt, fordi det var nat, men far sagde, at vi snart skulle rejse af sted til et dejligt land, som Gud ville give os. Det glædede jeg mig til..." Hov, nu faldt Jakob i søvn, så må jeg hellere selv fortælle videre.
6. Mange døde denne aften, men alle de steder, hvor de havde blod på dørstolperne, gik Gud forbi.
7. Vi fejrer også forbigang, at Gud gik forbi. Påske betyder forbigang. Lammet døde, og blodet blev smurt på dørstolperne (peg på dem). Gud så det og gik forbi. Jesus døde på korset, og da Gud så Jesu blod, gik Guds vrede forbi os og ramte Jesus.

Til de voksne

Det kostede Jesus livet at redde os. "...han blev gen-nemboret (såret) for vore overtrædelser, og knust for vore synder" (Es 53,5).

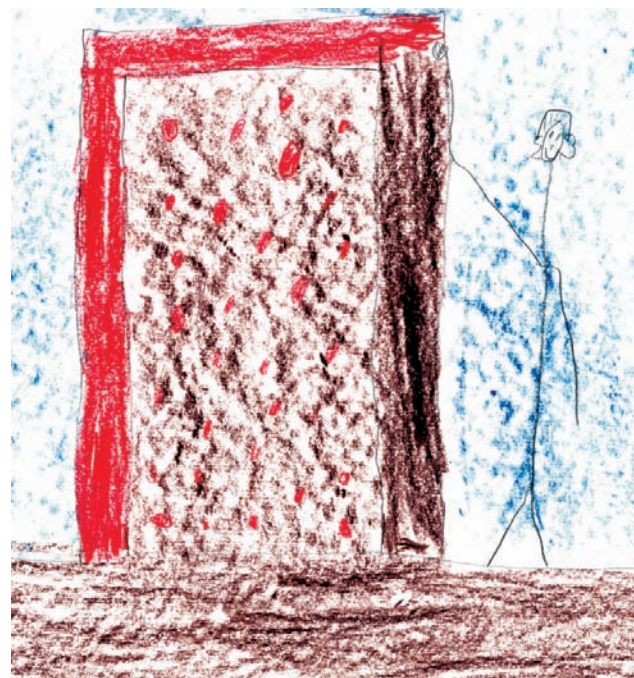

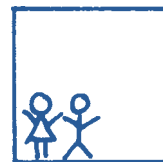

Tegnet af Niklas Sode-Larsen 9 år

Især for de små

Tekstens pointe

Farao ville ikke høre på, hvad Gud sagde. Han forhærdede sit hjerte, og derfor sendte Gud mange plager. Den sidste kostede mange livet, men der hvor blodet var, gik Gud forbi.

Påske betyder forbigang. Jesus er vort påskelam. Gud gik forbi, men Guds vrede ramte Jesus.

Indfaldsvinkler til teksten

Ved I hvorfor vi fejrer påske? Nu skal vi høre, hvorfor man fejrede påske for mange år siden.

Indledning

Hvilke plager hørte vi om sidste gang? Kan I huske den sidste? Det var den værste, og nu skal vi høre, hvordan den aften var. Jakob fortæller:

Selve teksten

"Moses sagde, at vi snart skulle rejse, men først måtte far vælge et lam, som vi skulle spise om aftenen. Blodet fra lammet skulle far stryge på overliggeren og dørstolperne" (peg på dem).

Fortæl om:

- hvordan de skulle forberede denne aften: Bage usyret brød, det kunne ikke nå at hæve, og spise bitre urter til minde om de svære dage i Egypten. Slagte

lammet, stryge blod på dørstolperne med en isop (krydderurt). Stege lammet med indvolde og det hele og ikke knække nogle ben. De skulle spise det hele, og hvis der var noget til overs, skulle det brændes.

Fortæl om:

Usikkerheden. Moses sagde, at I nat skulle de rejse. Det havde Farao så tit sagt ja til, men han fortrød hurtigt igen. Men denne gang skulle det være rigtigt. Gud ville gå igennem hele Egyptens land, og så ville alle de førstefødte både blandt mennesker og dyr dø, hvis ikke der var blod på dørstolperne.

Der blev ikke talt mange ord, for alle var fyldt med uro og spænding ved tanken om det, der snart ville ske.

De skulle holde sig inde bag døren, hvor blodet var, så de ikke mødte Gud uden blodet.

Ved midnat hørtes der høje skrig fra hele Egypten, for der var ikke ét hjem, hvor der ikke var en der var død. Fra Farao til den fattigste. Kun de hjem hvor lammets blod var på dørstolperne, gik Gud forbi.

Gud havde sagt: "Jeg er Herren! Men blodet skal I have som mærke på husene, hvor I er. Når jeg ser blodet, går jeg forbi jer. Ingen ødelæggende plage skal ramme jer, når jeg slår egypterne" (v.13).

Måske havde israelitterne været bange, men Gud holdt sit ord. "Jeg vil se blodet og gå forbi." Påske betyder forbi-gang. Gud gik forbi. Lammet skulle kaldes påskelammet.

Vi har også et påskelam - Kristus Jesus. Egypten mødte Guds vrede, og det eneste som kunne redde dem, var blodet fra et lam. Guds vrede over synden ramte Jesus på Golgata. Det eneste som kan redde os fra Guds vrede, er Jesu blod.

Lammets blod reddede. Jesus blod redder også fra Guds vrede. Tænk det må vi tro og hvile på, ligesom israelitterne måtte hvile på Guds løfter.

Farao bød Moses at rejse. Egypterne ønskede også, at de skulle rejse. Da israelitterne spurgte om guld, sølv og klæder fik de meget, og på den måde plyndrede de egypterne.

Alle israelitter (600.000 mænd og deres familier) og andre som ønskede at tro på Gud, og alle deres dyr skulle ud af byen. Det var en stor glæde. Frihed.

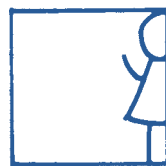
Ideer til fremlæggelse

Lad evt. drengen Jakob (en dukke) fortælle.

Lad børnene smage noget af påske måltidet fx bitre urter, grape og citron. Mind om det svære og bitre.

Tegnet af Jens Mouridsen 6 år

Især for de store

Tekstens pointe

Farao forhærdede sit hjerte, derfor sendte Gud mange plager. Den sidste kostede mange livet, men der hvor blodet var, gik Gud forbi.

Påske betyder forbigang. Jesus er vort påskelam. Gud gik forbi, og Guds vrede ramte Jesus.

Indledning

Hvilke plager hørte vi om sidste gang? Kan I huske den sidste? Det var den værste, og nu skal vi høre, hvordan den aften var.

Selve teksten

Fortæl om:

- forberedelserne til denne aften:
- slagte lammet, stryge blod på overliggeren og dørstolperne med en isop (krydderurt). Stege lammet med det hele og ikke brække nogle ben. Spise det hele - også hoved og indvolde, og brænde det tiloversblevne.
- bage usyret brød (brødet kunne ikke nå at hæve).
- finde bitre urter (til minde om de svære dage i Egypten).

Under selve måltidet skulle alle være rejseklar. Kjørtlen bundet op, så de kunne komme hurtigt af sted. De skulle have sko på fødderne og stav i hånden. De skulle spise i hast.

Tal om:

- usikkerheden og frygten. Alle var fyldt med uro og spænding, så der blev ikke talt mange ord, ved tanken om det, der snart skulle ske.

Fortæl om:

- i nat skal vi rejse. Farao havde tit sagt ja, men han fortrød hurtigt igen. Men denne gang skulle det være rigtigt. Gud ville gå igennem hele Egyptens land, og så ville alle de førstefødte blandt mennesker og dyr dø, hvis der ikke var blod på dørstolperne.

- at de skulle holde sig inde bag døren, hvor blodet var, så de ikke mødte Gud uden blodet.

- ved midnat hørtes skrig fra hele Egypten. Alle hjem var berørt. Fra Farao til den fattigste. Kun de hjem, hvor lammets blod var på dørstolperne, gik Gud forbi.

Guds løfte: "Jeg er Herren! Men blodet skal I have som mærke på husene, hvor I er. Når jeg ser blodet, går jeg forbi jer. Ingen ødelæggende plage skal ramme jer, når jeg slår egypterne"(v.13).

Måske havde israelitterne været bange, men Gud holdt ord : "Jeg vil se blodet og gå forbi."

Påske betyder forbi-gang. Gud gik forbi. Lammet skulle kaldes påskelammet.

Vi har også et påskelam - Kristus Jesus. Lammet skulle være fejlfrit. Jesus var fejlfri. Ikke brække/knuse nogle ben på lammet. Da Jesus døde på korset, fik han ikke knust noget ben.

Egypten mødte Guds vrede. Det eneste, som kunne redde, var blodet fra et lam. Guds vrede over synden ramte Jesus på Golgata. Det eneste, som kan redde os fra Guds vrede, er Jesu blod. "...Jesu, hans søns, blod renses os for al synd" (1 Joh 1,7).

Lammets blod reddede. Jesus blod redder. Det må vi tro og hvile på, som israelitterne måtte hvile på Guds løfter.

Tegnet af Rakel H. 8 år

Til eftertanke

Også vort påskelam er slagtet, Kristus.
(jf. 1 Kor 5,7 s.1040)

Synder er alt det, som vi gør og har gjort forkert. Kong David siger: "...jeg blev født i synd..." (Sl 51,7), dvs. vi gør ikke bare synd, men vi er syndere. Derfor er det heller ikke nok bare at gøre det så godt som muligt.

Det kostede Jesus livet at redde os. "...han blev gen-nemboret (såret) for vore overtrædelser og knust for vore synder" (Es 53,5).

Farao bød Moses at rejse. Egypterne ønskede også, at de skulle rejse. Israelitterne spurgte efter guld, sølv og klæder. De fik meget, og på den måde plyndrede de egypterne.

Alle israelitterne (600.000 mænd og deres familier) og andre som ønskede at tro på Gud, og alle deres dyr skulle ud af byen ud i friheden. Vi er frie i Kristus.

Ideer til fremlæggelse

Veksel mellem at fortælle og lade børnene selv kommentere, hvordan det må have været. Tegn enkle tegninger: lam. Jesus vores lam, blod på dørstolper og blod på korset osv.

Huskeord
Også vort påskelam er slagtet, Kristus.
(jf. 1 Kor 5,7 s.1040)

Ruth

Ruth valgte ret

Dagens tekst
Ruth 1
s.243

Baggrundsstof

Tid

Handlingen i Ruths bog foregår på dommernes tid (ca. år 1000 f.Kr) men er først skrevet ned noget tid efter. Bogen er bindeled mellem tiden med dommere og tiden med konger.

Forklarende kommentarer

Bogen står som en forklaring på, hvordan en moabittisk kvinde er kommet ind i Jesu slægtsregister (Matt 1,5).

Det var ikke tilladt israelitter at gifte sig med folk, der boede i Kanaan (5 Mos 7,3). I Nehemias' bog ses det, at det bl.a. også gælder ægteskab med moabitter (Neh 13,23-25). At Maklon og Kiljon giftede sig med kvinder fra Moabs land er ikke kommenteret i Ruths bog, måske fordi denne bog handler om Ruth og hendes liv.

Moabitter kan ikke få adgang til Guds forsamling (5 Mos 23,4). Moabitten, og dermed også hedningen Ruth, bliver på trods af dette stammoder til Jesus. Det må forstås som en af GT's dejlige antydninger af, at den kommende Messias (Jesus) er frelser for både jøder og hedninger.

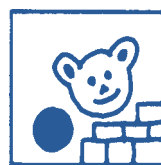
Kommentarer til teksten

Kap. 1,11: Når en israelitisk mand (uden en søn) døde, skulle enken giftes med mandens bror, hvis han havde en sådan (5 Mos 25,5-10). Dette skulle ske, for at familiens navn ikke skulle udgå af historien. Noomi havde ingen sønner og dermed ikke noget at tilbyde sine svigerdøtre. Derfor sender hun svigerdøtrene hjem.

Kap. 1,21: Først på byghøsten er midt i april måned.

Tegnet af Lasse Bøndergaard 6 år

Inspiration til Legestuen

Hjælpemidler

Tegn tegninger der passer til beretningen efterhånden som fortællingen skrider frem.

Brug seks dukker til at spille personerne, der er med i beretningen.

Brug flonellograf.

Indledning

Hvor mange og hvem er I i din familie?

I dag skal vi høre om en mor (Noomi), en far (Elimelek) og deres to drenge (Maklon og Kiljon).

1. De havde ikke længere noget mad, så de solgte alt, hvad de havde og rejste til et land, hvor de kunne få mad. Her boede de og havde det godt, indtil faderen døde. Da blev de rigtig kede af det, men de havde da hinanden.
2. Maklon og Kiljon blev gift med to søde piger fra det land, de nu boede i. Kiljon blev gift med Orpa og Maklon med Ruth (kap.1,4).

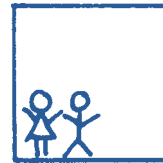

Men så døde også Maklon og Kiljon. Nej, hvor var de kede af det.

3. Noomi besluttede, at hun ville hjem til sit eget land, for hun havde hørt, at Gud havde sørget for, at der igen var mad i hendes land. Noomi, Orpa og Ruth pakkede deres ting sammen og begyndte at gå tilbage til Noomis land.
4. Noomi stoppede op og takkede Orpa og Ruth for, at de havde været sådan nogle gode koner for hendes drenge. Hun ønskede for dem, at Gud ville passe på dem og sagde, at nu skulle de gå tilbage til deres familier, ligesom hun selv var på vej hjem.
5. Men Orpa og Ruth begyndte at græde. De ville med Noomi tilbage til hendes folk.
6. Noomi sagde så til dem, at hun jo ikke havde noget at give dem hverken i dette land eller i sit hjemland. De skulle tage hjem, hvor de kunne få mad.
7. Orpa gjorde så, som Noomi sagde. Hun gav hende et knus og et kys til farvel og gik.
8. Men Ruth klyngede sig til Noomi. Hun ville være sammen med hende. Hun ville gå sammen med Noomi, bo sammen med Noomi, være med i Noomis folk og tro på Noomis Gud. Så de tog sammen tilbage til Israel.

Tegnet af Hanna Bøndergaard 8 år

Især for de små

Tekstens pointe

Vi må bekende vores tillid til/tro på Gud. Det får konsekvenser og bringer velsignelse (jvf. huskeordet og Matt 6,33).

Indfaldsvinkler til teksten

Tal med børnene om:

- deres familie. Hvordan er den? Har de en mor? en far? „Papforældre“? Hvor mange søskende? Halvsøskende? osv.
- nogle af begreberne faster, moster, tante, farbror, morbror, onkel; kusiner, fætre; farmor, mormor; far ar, morfar; svoger, svigerinde; svigermor, svigerfar; svigerdøtre. Hvad betyder de?
- hungersnød. Hvad er det? Hvad kan årsagen være? Hvor er der hungersnød i dag? (Brug evt. to hånddukker der taler sammen om emnet).
- flygtninge. Kender I nogle? Hvilke årsager er der til flugt? Er det sjovt/nemt at være flygtning? Hvordan kan vi hjælpe dem?
- død. Er der nogen er jer der har prøvet at miste nogen, I havde kær? Fortæl om det. Hvordan var det?
- afsked. Har I prøvet at skulle tage afsked med nogen, I kender godt, som fx skal rejse til et andet land i lang tid? Hvordan var det? Hvad gjorde I for at holde kontakt med hinanden?

Til de voksne

Ruth bekendte sig til Noomis Gud; den ene og sande Gud. Det fik store konsekvenser for hende. Hun gik med stor usikkerhed fremtiden i møde. Ingen forsørger. Sandsynligvis stor fattigdom. Men hendes valg af/tillid til Gud blev til stor velsignelse for hende. Det skal vi høre mere om næste gang. (Matt 6,33)

Indledning

Mange år før Jesus blev født, boede en familie i Betlehem i Israel. Elimelek og Noomi og deres to sønner Maklon og Kiljon.

Selve teksten

Fortæl om:

Hungersnøden og dens konsekvenser: salg af ejendom og flugten til Moab

Bosættelsen i Moab, Elimeleks død og hvilken sorg det må have været. Sorgen må være blevet forstærket af, at slægt og venner formentlig var i Israel.

Maklon og Kiljons ægteskab med de moabitiske kvinder Orpa og Ruth. Tilsyneladende har de haft et rigtig godt familiesammenhold. Og så efter 10 år i Moab **dør begge sønner**. Hvilken tragedie. Noomi er alene med to moabitiske svigerdøtre og ingen børnebørn til at sørge for dem, når de bliver gamle.

Noomis beslutning om at drage hjem. De samler deres ejendele og begynder at gå mod Israel.

Noomis forsøg på at få Orpa og Ruth til at tage tilbage til deres egne familier:

1. Noomi ønsker, at Gud vil være med dem hjemme hos deres familier. Det ville være det bedste for dem
2. Begge vil følges med Noomi.
3. Noomi understreger den sandhed, at hun hverken har eller får nogen søn, som kan gifte sig med dem, så de kan få børn, sådan som Bibelen foreskriver.
4. Orpa tager afsked.
5. Ruth klynger sig til Noomi, men Noomi forsøger alligevel at få Ruth til at vende om og tage hjem. For det er det bedste for Ruth.
6. Men Ruth ved, hvor hun hører til. Hun hører til hos Noomi. Hun er i hendes familie nu. Hun hører til i Noomi's folk dvs. Guds folk. Og hun hører til hos Gud.

Læs Ruths bekendelse højt fra Bibelen (Ruth 1,16-17). Understreg at hun havde overgivet sig fuldstændig til Gud, ligegyldigt hvilke konsekvenser det fik for hende. Hun måtte rejse fra alt og alle, hun kendte. Måske ville hun være fattig resten af sit liv og ikke kunne få mad nok...

Men hun holdt sig til Gud. Hun kom til Betlehem sammen med Noomi. Næste gang skal vi høre, hvor svært det var for hende til at begynde med, og hvordan Gud gjorde alting godt for hende (Matt 6,33). Det må vi lære af Ruth; at holde os til Gud; at tro ham, og at gøre det, som han vil have os til at gøre.

Tegnet af Christina Bøndergaard 8 år

Ideer til fremlæggelse:

Illustrer evt. beretningen vha. flonellograf.

Eller tegn selv tegninger til på en tavle.

Brug evt. dukker til at udspille handlingen. Brunt karton kan evt. illustrere et goldt land ramt af hungersnød. Og grønt eller gult karton kan illustrere et frodigt land hvor de kan få mad. Så kan dukkerne flytte fra det brune til det gule/grønne og senere tilbage til brune, som i mellemtiden er blevet byttet med et gult/grønt.

Eller brug billeder fra en børnebibel eller en anden bog der omhandler Ruth til at illustrere beretningen.

Især for de store

Tekstens pointe

Det er af afgørende betydning at bekende sig til Jesus. Det kan endda få afgørende betydning for ens frelse; jvf. huskeordet fra Rom 10,10. Det er ikke ubetinget let at bekende sig til Ham, men det er til bedste for én selv (Matt 6,33).

Indledning

Ca. 1000 år før Jesus blev født levede denne familie; Elimelek, Noomi og deres to drenge Maklon og Kiljon i Betlehem i den sydlige del af Israel (Juda).

Fortæl om:

- kriserne som familien kom igennem. Først hungersnøden. Dens mulige årsager er uroligheder i landet eller tørke. Konsekvensen var at flytte/flugt, hvor de måtte leve som fremmede. Derpå faderens død med efterfølgende sorg. Senere brødrenes død.

Tal om:

- hvilke følelser de har haft i forbindelse med kriserne; først det ikke at have mad, siden at være fremmede, derefter at miste faren/manden og sidst at miste sønnerne/ægtemændene.
- hvad skal vi gøre, når det er os, der har noget, der gør os kede af det? (1 Pet 5,7).

Fortæl om:

- Noomis reaktion: bitterhed (v.20-21) dvs. hun blev skuffet, hård... Det var ikke lykkedes hende at holde fast i det gode: Maden i Moab og sønnerne som hun stadig havde efter Elimeleks død; senere svigerdøtrene og til sidst det at være sammen med Ruth og gå tilbage til sit folk.

Tal om:

- hvor forståelig en reaktion bitterheden er; og at vi må øve os i at være taknemlige (Kol 3,17) for det gode i vores liv, når noget er svært. Fx hvis vi skal flytte, at vi dog stadig er sammen med familien. Eller hvad der nu er aktuelt for børnene.

Fortæl om:

- forløbet i Noomis udholdenhed med at få Orpa og Ruth til at tage afsked med hende. Tre gange forsøger hun at få Ruth til at tage hjem til sin egen familie. Første gang med tak og ønsket om Guds velsignelse. Anden gang med et bibelsk argument. Forklar baggrunden for at Noomi begynder at tale om sønner, som de kan blive gift med (v.11-13). Tredje gang argumenterer hun med dette, at Orpa er gået.

Tal om:

- baggrunden for at hun bliver ved. Af kærlighed til Orpa og Ruth forsøger hun at få dem til at tage hjem. Hun vil dem det godt. Ønsker at give dem en fremtid.

Tegnet af Marcus Lund 9 år

Til eftertanke

Ruths bekendelse af sin tro: ...din Gud er min Gud. (jf. Ruth 1,16 s.243)

Fortæl om:

- konsekvenserne for Ruth ved at bekende sig til Noomi, hendes folk og hendes Gud (v.16-18). Hun går en uvis fremtid i møde: Hvordan skal de få mad? Hvad når Noomi dør, og hun så er helt alene? Hvordan vil det være at være i et fremmed land? Vil hun blive set ned på? osv.

Tal om:

- hvilke konsekvenser det kan have for os at bekende os til Jesus. Der er ting vi må fravælge (film mv.). Måske bliver vi drillet fordi vi går til junior i stedet for fodbold?

Men det giver så langt mere:

1. Frelsen (Rom 10,10).
2. Trygheden i at Gud er hos mig hver eneste dag.
3. Trygheden i at kunne sige alt til Ham.

Ideer til fremlæggelse:

Teksten er relativt letlæst, så lad børnene læse den højt før gennemgang.

Hav nogle billeder børnene kan kigge på for at fastholde koncentrationen, fx fra en børnebibel eller en gammel billedbibel.

Vis på et kort hvor Juda og Moab ligger.

Lad børnene fortælle beretningen efter gennemgangen med fx flanellograf eller spil det som skyggeteater.

Huskeord
Med hjertet tror
man til retfærdighed,
med munden bekender
man til frelse.
(Rom 10,10 s.1030)

Ruth

Ruth - en lykkelig tjener

Dagens tekst
Ruth 2+4
s.243

Baggrundsstof

Tid

Handlingen i Ruths bog foregår på dommernes tid (ca. år 1000 f.Kr) men er først skrevet ned noget tid efter. Bogen er bindeled mellem tiden med dommere og tiden med konger.

Forklarende kommentarer

Bogen står som en forklaring på hvordan en moabittisk kvinde er kommet ind i Jesu slægtsregister (Matt 1,5).

Det var ikke tilladt israelitterne, at gifte sig med folk der boede i Kanaan (5 Mos 7,3). I Nehemias' bog ses det, at det bl.a. også gælder ægteskab med moabitter (Neh 13,23-25). At Maklon og Kiljon giftede sig med kvinder fra Moabs land er ikke kommenteret i Ruths bog - måske fordi denne bog handler om Ruth og hendes liv.

Moabitter kan ikke få adgang til Guds forsamling (5 Mos 23,4). Moabitten og dermed også hedningen Ruth bliver på trods af dette stammområde til Jesus. Det må forstås som en af GT's dejlige antydninger af, at den kommende Messias (Jesus) er frelser for både jøder og hedninger.

Kommentarer til teksten

Kap. 2,2: De fattige havde ret til at gå ind på en mark efter høstfolkene og samle det korn, der var spildt (3 Mos 19,9-10), men dengang som i dag er det ikke alle der retter sig efter Guds bud, så Ruth var afhængig af velvilje; altså afhængig af at ejeren og hans arbejdere ikke mishandlede hende eller jøge hende væk.

Kap. 2,12: I Det Allerhelligste i Tabernaklet stod Pagtens ark. Ovenpå den var der lavet to keruber i guld og med udbredte vinger. De var et symbol på Guds nærvær. Her åbenbarede Gud sig (2. Mos 25,10-22). Det var dette Boaz tænkte på, når han sagde, at Ruth havde søgt ly under Herrens vinger.

Tegnet af Miriam V. Jensen 10 år

Kap. 2,14: Vineddike er en syrlig vin, der er blandet med olie.

Kap. 2,17: En efa er ca. 40 liter.

Kap. 2,20: Noomi og Elimelek havde pga. hungersnøden været nødt til at sælge deres jord. Køberen havde til enhver tid pligt til at sælge det til en såkaldt løser, en slægtning som kunne købe jorden tilbage til slægtens navn og give den til den tidligere ejer – her Elimelek og hans familie (3 Mos 25,23-28).

Kap. 4,1-12: Boaz var en af Noomis og Ruths løsere. Han havde pligt til at indløse jorden, men da han ikke var bror til Kiljon, så havde han ingen pligt til at gifte sig med Ruth, men efter tidens skikke tog han også sit ansvar op her.

Kap. 4,7: Hvor vi i dag vil underskrive et dokument, var det åbenbart almindeligt her, at sælgeren tog sin sandal af og gav den til køberen, når en handel med et jordstykke var gået i orden. Måske betyder det, at man tager et stykke jord i brug ved at betrede det.

Kap. 4,11-12: En måde at sige tillykke på i Israel er at henvise til „gamle“ bibelske personer og ønske, at man må blive som dem. Her nævnes Rakel og Lea, der blev „mødre“ til Israels 12 stammer; Peres som Boaz nedstammede fra. De ønsker også, at Ruth og Boaz må blive navnkundige (dvs. berømte) i Betlehem. Det må nærmest siges at være en profeti, idet Jesus blev født i Betlehem, og de indgår i hans slægtsregister.

Inspiration til Legestuen

Hjælpemidler

Brug dukker til at agere Ruth, Noomi, Boaz, høst- arbejdere og den anden løser.

Brug flonellograf.

Tegn til fortællingen, efterhånden som den skrider frem.

Indfaldsvinkler til teksten

Medbring nogle aks eller noget korn (perler kan evt. også bruges). Spred det på gulvet i lokalet eller udenfor på jorden og lad børnene indledningsvis samle korn. Eller tag en legetøjsmejetærsker med (evt. et billede). Tal om hvad den bruges til. Sådant én havde de ikke, da Ruth, som vi hørte om sidste gang, levede.

1. Ruth og Noomi kom til Israel, netop som kornet på markerne var modent. Men de havde jo ingen marker. De havde heller ingen penge, så de kunne købe korn af andre. De var fattige.
2. Men Gud havde bestemt, at fattige mennesker måtte samle det korn på markerne, som høstfolkene spildte. Ruth gik ud på en mark og samlede korn.
3. Den mand, der havde den mark, som Gud viste Ruth hen til, hed Boaz (kap.2,20). Han var en rigtig flink mand, som gerne ville gøre, som Gud sagde, at han skulle. Så han ville gerne hjælpe Ruth. Han sørgede for, at der kom til at ligge mere korn, som hun kunne samle op; så hun kunne lave masser af mel. Han gav hende både mad og vand, når hun holdt pause.

Tegnet af Miriam V. Jensen 10 år

4. Om aftenen, da hun kom hjem til Noomi, havde hun masser af korn. Hun fortalte, at hun havde samlet korn på Boaz' mark. Noomi blev glad, for faktisk var de lidt i familie med Boaz. Han var en af dem, der kunne hjælpe dem med at få den mark tilbage, som de havde dengang Noomis mand levede.
5. I løbet af høsten fandt Boaz ud af, at han gerne ville hjælpe Ruth og Noomi. Han gik ud og fandt en anden mand, som også var i familie med Ruth og Noomi. Boaz spurgte, om han ville købe den jord, der engang var deres. Gerne. Og alligevel ikke da han hørte, at det ikke blev hans egen jord. Ruth og Noomi skulle jo have den.
6. Boaz købte jorden og gav den til Noomi og Ruth, så nu var de ikke længere så fattige - nu kunne de skaffe sig mad. Men han gjorde noget, der var endnu bedre: Han giftede sig med Ruth. De fik det rigtig godt. De fik også en dreng. Han kom til at hedde Obed.
7. Gud sørgede for dem alle sammen, så både Ruth, Noomi og Boaz endte med at have det rigtig godt.

Til de voksne

En mand, der går ind og køber jord tilbage til en familie, og ydermere gifter sig med enken (såfremt hun ingen sønner har), så familiens navn ikke udgår af historien, kaldes en løser. Boaz var Noomis og Ruths løser. Han var et forbillede på Jesus, der er vores løser. Jesus løskøber os fra Guds straf over synden. Han redder os. Han frelser os. Han giver os evigt liv.

Især for de små

Tekstens pointe

Gud velsigner rigt den, der vælger/følger Ham. Boaz er et forbillede på Jesus. Jesus er min løser. Jesus vil redde mig, ligesom Boaz reddede Ruth og Noomi.

Indfaldsvinkler til teksten

Medbring nogle aks eller noget korn (perler kan evt. også bruges). Spred det på gulvet i lokalet eller udenfor på jorden og lad børnene indledningsvis samle kornet sammen.

Tal med børnene om:

Høst. Hvad er det? Hvordan foregår det? Tag evt. legetøjs-høstmaskiner, så som mejetærsker, halm-presser mv. med. Eller et segl. Hvad bruges kornet til? Halmen?

Hvordan hilser vi på hinanden? Goddag. Dav. Hej. Hej hej. Farvel. Halløj osv. Hvordan hilser man på hinanden i andre lande? Hvordan hilser din mor på sin arbejdsgiver osv. Hør hvordan høstfolk og arbejdsgiver hilste på hinanden, da Ruth levede. Jvf. 2,4-5. Hvad betyder det? Hvilken fantastisk hilsen. (2 ledere kan evt. spille nogle hilsener for børnene. Eller lederen kan lade børnene hilse på hinanden på forskellige måder).

40 liter - hvor meget er det? Medbring spande der kan rumme i alt 40 l. Tænk hvor hårdt det må være at samle så mange aks, og at der var så meget korn efter endt tærskning. Uden maskiner. I bagende sol. Det gjorde Ruth.

Hvad vil du gerne være, når du bliver stor? Ruth samlede aks...

Indledning

Repetér forhistorien fra „Ruth valgte ret“.

Selve teksten

Fortæl om:

Ruth der villigt gik i gang med at skaffe mad til Noomi og sig selv ved at samle aks, som var et meget ringeagtet job.

Mødet med Boaz, en Guds mand, der ønskede at følge Guds bud (3 Mos 19,9-10). Han belønnede endda Ruth for hendes trofasthed mod Noomi (og Gud) ved at give hende mad og vand i løbet af dagen. Han bad karlene lade ekstra aks ligge til hende, og gav dem en ekstra påmindelse om at behandle hende pænt.

Noomis glæde, da hun hørte, hvordan det var gået Ruth. Hun priste Gud (2,20). Hun fik håb igen, efter alle de triste ting hun havde oplevet. Boaz var nemlig deres løser/hjælper. Ham, der kunne skaffe dem en mark, så de selv kunne dyrke korn. Evt. ham, der kunne blive gift med Ruth, så hun kunne få børn, der kunne passe dem, når de blev gamle.

Mødet ved byporten efter at Boaz havde valgt at være løser. Den anden løser ville ikke, fordi han så ikke blev rigere. Boaz både købte jorden og giftede sig med Ruth.

Gud gav dem en søn; Obed. Gud ordner alt for dem, der søger ham (Matt 6,33).

Tegnet af Miriam V. Jensen 10 år

- Obed's søn's søn's søn osv. er Jesus. Boaz kan godt få os til at tænke på Jesus, for ligesom Boaz hjalp Noomi og Ruth så meget, at de fik et godt liv med mad og tøj og glæde; sådan er Jesus vores hjælper. Han redder os. Han er vores frelser. Han giver os evigt liv. Evig glæde.

Ideer til fremlæggelse

Brug dukker til at agere Ruth, Noomi, Boaz, høstarbejdere, den anden løser og de ældste.

Brug flonellograf.

Tegn til fortællingen efterhånden som den skrider frem.

Især for de store

Tekstens pointe

Gud velsigner rigt den der søger ham (Matt. 6,33). Jesus er min løser. Han har løst mig fra synd og død. Han er min frelser. Han giver mig evigt liv. Jf. huskeordet.

Indledning

Lad børnene repetere handlingen fra sidst, hvor Ruth og Noomi netop var ankommet til Israel ved byg-høsten.

Tal om:

- høst i Danmark. Hvordan foregår det? Hvad sker der med kornet? Forskellige kornsorter.

Fortæl om:

- høst i Israel. De særlige regler for de fattige (3 Mos 19,9-10). For Ruth blev dette hendes job at samle aks bag høstfolkene (=det ringeste sted!). Varmt - ingen vanddunk - ingen madpakke - set ned på...blev konsekvensen af hendes valg af at følge Gud. Hun havde meget lidt! Hun havde kun et dårligt og hårdt arbejde! Men hun klagede ikke...

Tal om:

- hvad Ruth mon har følt? Hvordan ville vi mon have reageret? Kender I til gerne at ville have endnu mere? Til at ønske jer mere, mere og mere? Til at føle jer snydt? Til ikke at have nok? Utilfredshed?

Tal evt. også om:

- hilsner. Hvordan hilser I på hinanden? Hvordan hilser I på jeres lærer? Hvordan hilser jeres forældre på deres chef eller ansatte?

Fortæl evt. om:

- den måde Boaz og hans høstfolk hilste på hinanden. Hvilke store ønsker at bringe i sin hilsen!

Fortæl om:

- mødet mellem Boaz og Ruth. Ruth var **meget** taknemlig (2,10) over at få bedre vilkår (om end ikke nær så gode som høstfolkenes). Hun var ydmyg.

Tal om:

- Matt 6,33. Er der en sammenhæng mellem dette og Ruths erfaring her?

Fortæl om:

Noomis reaktion:

1. **Glæde** over det gode udbytte og håbet.
2. **Håb** om fortsat at have mad og ikke mindst en **løser** (forklar dette).
3. **Lovsang/tak** til Gud (2,20). Noomi havde virkelig haft det svært. Nu så hun Gud igen. Nu kunne hun takke Gud.

Tal evt. om:

- de følelser man kan have i og efter forskellige svære oplevelser, f.eks. ved flytning, dødsfald, skilsmisse eller hvad det nu måtte være. Jf. Noomis bitterhed - se „Ruth valgte ret“.

Fortæl om:

- Boaz der vælger at være løser for Noomi og Ruth.
- hele forløbet fra han møder op ved byporten, til sagen er ordnet i vidners nærvær. Det hele går rigtigt til! (kap. 4,1-12). Forklar „underskriften“ i form af overrækkelsen af sandalen.

Tegnet af Miriam V. Jensen 10 år

Til eftertanke

Lovet være Herren, som ikke lader dig stå uden løser i dag. (Ruth 4,14 s245)

Tal om:

- hvordan Boaz ligner Jesus:
- **Boaz løskøber** Rut og Noomi fra deres fattigdom.
- **Jesus løskøber** os fra vores situation: vi skal dømmes af Gud. Vi er fortabte.
- **Boaz giver Ruth og Noomi samme sociale status som ham** ved at gifte sig med Ruth.
- **Jesus giver os plads samme sted som ham;** nemlig i Himlen hos Gud.

Tal om:

- de hilsner/ønsker vidnerne giver Ruth og Boaz (kap. 4,11-12).

Fortæl om:

- at Ruth var hedning. Gud skrev hende ind i Jesu slægtsregister. Frelsen er for alle (Rom 10,12-13; Ef 3,6).
- den lykkelige udgang for Noomi og Ruth. En søn = en sikring af alderdommen og slægtens videreførelse. Og de glemte ikke at takke Gud!

Tal om:

- at Ruth kunne umuligt forudse, hvad der ville ske. Hun gik Guds veje. Tør vi det?

Ideer til fremlæggelse

Tag ting med til at fange opmærksomheden undervejs fx forskellige kornsorter (evt. i form af billeder), en vanddunk, en madkasse, ting de gerne vil have flere af (dvd'er, didd'er eller hvad de nu er optaget af), et billede af tanzanianere der hilser på hinanden osv.

Slå op i Bibelen og læs fx Matt 6,33.

Tegn til fortællingen.

Brug gerne flonellograf.

Huskeord
Jeg ved at min løser
lever.
(jf. Job 19,25 s.461)

Jesus gør undere

Helbredelsen af den blindfødte

Dagens tekst
Joh 9,1-11
s.970

Baggrundsstof

Tid

Tidsmæssigt befinder vi os på en sabbat (Joh 9,14), og det er i Jesu sidste leveår. Forud for denne beretning har Jesus været i dialog med jøderne. Dialogen mandede ud i, at jøderne ville stene Jesus, men han gik bort midt iblandt dem. For timen var endnu ikke kommet, hvor han skulle dø. Det er sandsynligvis på vej bort fra jøderne, at han møder den blinde mand.

Sted

Vi befinder os i Jerusalem, sandsynligvis i nærheden af Templet, måske i en af de porte, som førte ud fra den ydre forgård. Her kan den blinde mand, som vi hører om i beretningen, have siddet og tigget for at tjene til livets ophold. På tempelpladsen og i nærheden af templet var der altid mange mennesker, så det var et godt sted at holde til for tiggere.

Religiøse forhold

På Jesu tid var det den normale opfattelse, at sygdom og lidelser som bl.a. blindhed skyldtes synd. Sygdommen var en straf fra Gud, mente man. Jøderne fandt belæg for deres påstand i Sl 89,33: "Så straffer jeg deres overtrædelser med stok, deres synd med slag."

Disciplene var heller ikke i tvivl om, at hans blindhed skyldtes synd. Problemet var, at denne mand var født blind, så de var i tvivl, om det var forældrenes synd, som var skyld i hans blindhed, eller om det var hans egen synd. Hvis det var hans egen synd, så måtte han have begået den, endnu før han var blevet født, hvilket ifølge rabbinerne også var muligt (se evt. 1 Mos 25,22).

Tegnet af Lilla Szilas 9 år

Inspiration til Legestuen

Indledning

Jesus havde mange venner. Tolv af dem var hans særligt gode venner, som næsten altid var sammen med ham.

Engang skete der noget helt utroligt for en mand, som Jesus og hans disciple mødte. Hør hvad der skete med den mand, som Jesus mødte (fortæl beretningen set fra den blindes synsvinkel).

1. Jeg havde det ikke nemt som barn. Det var ikke så tit, jeg havde nogen at lege med, for jeg kunne aldrig se, hvad de andre legede. Jeg var født blind. Jeg kunne godt høre, at de legede og havde det sjovt, men jeg kunne ikke se, hvad de lavede.

2. Nu er jeg så blevet voksen, men jeg har ikke noget arbejde, som de andre voksne, for jeg kan stadig ikke se noget. Og fordi jeg ikke har noget arbejde, tjener jeg heller ingen penge. Den eneste måde en blind kan få penge på, er ved at stjæle eller tigge.
3. Jeg ville ikke være en tyv, så jeg blev tigger. Når man er tigger, gælder det om at finde et godt sted. Jeg stillede mig næsten altid i nærheden af templet, for der kom der altid mange mennesker.
4. En dag kom Jesus forbi sammen med alle sine disciple. Jeg fik ingen penge af Jesus, men jeg fik noget, som var endnu bedre. Nu skal I høre:
5. Da Jesus havde set lidt på mig og snakket med sine disciple, bøjede han sig ned og blandede noget jord med spyt, som han smurte på mine øjne.
6. Han sagde, at jeg skulle gå hen og vaske mine øjne, og da jeg gjorde det, kunne jeg se igen.
7. Det var fantastisk. Nu ved jeg, at Jesus kan hjælpe mig med alt, for hvis han kan få mine øjne til at se igen, så kan han også alt andet.

Tegnet af Sarina Holm 8 år

Især for de små

Tekstens pointe

Jesus ser mandens virkelige behov. Han gav ham ikke penge, men han gav ham hans syn.

Indfaldsvinkel til teksten

Indledningsvis kan man snakke med børnene om:
- hvilke hjælpemidler handicappede har i dag (særligt blinde). De har stok, så andre kan se dem. De kan have en førerhund, som hjælper dem på vej. Det er muligt at få økonomisk hjælp osv. Alle disse ting fandtes ikke i gamle dage.

- det at skulle tigge for at få penge. Aldrig at være sikker på at få nogle penge, men altid at være afhængig af andres godhed.

- hvorfor Gud har givet os en ugentlig hviledag, og hvad man kan bruge hviledagen til.

Indledning

I dag skal vi høre om en mand, som hele sit liv havde været blind. Han havde ikke set blomsternes farver. Han havde ikke set sin far eller mor. Han havde mærket, hvordan deres ansigtsform var, men aldrig set dem.

Selve teksten

Som barn havde han ikke særlig tit været med til at lege, for i de fleste lege er der brug for, at man kan se hvad der sker.

Som voksen havde han ikke noget arbejde. Han blev nødt til at tigge for at få penge til mad og tøj.

1. Jesus **ser** en mand, som har brug for hjælp. Manden er født blind.

Til de voksne

Jesus gav manden synet igen, og en fantastisk farverig verden må have åbnet sig for ham. Jesus ønsker også at give os det "åndelige syn". Det syn, som sætter os i stand til at se, at vi gør ting forkert overfor hinanden og overfor Gud, men også sætter os i stand til at se, at vi har brug for en frelser. Dét er også en fantastisk farverig verden at få øjnene op for.

---

2. Disciplene er overbevist om, at det er synd, som er skyld i hans blindhed.
3. Jesus afviser, at det er synd, der er årsag til hans blindhed. Han er blind, for at Jesus kan komme til at **hjælpe** ham. Gud kan give trængsler, for at vi skal få brug for ham.
4. **Måden**, som Jesus hjælper manden på, er meget mærkelig. Han spytter på jorden, blander spyt og jord sammen og putter det på den blindes øjne.
5. Det var noget en læge aldrig ville gøre, hvis han skulle hjælpe manden. Jorden er fuld af **bakterier**, som kan være meget skadelige at få ind i øjnene.
6. At Jesus bruger jord og spyt understreger, at vi her har med et **under at gøre**, for at putte jord i øjnene gør ingen seende.
7. Jesus kunne godt have gjort manden seende ved blot at sige et ord til ham. Men Jesus gør det på en anden måde. Efter at have smurt jord på, beder han manden om at gå ned til Siloadammen for at vaske sig dér. Jesus beder med denne handling manden om **lydighed**.
8. Manden gør, som Jesus har befalet ham, og han bliver **seende**.
9. At han får sit syn igen, giver anledning til **diskussion** blandt naboerne. De kan ikke forstå, at han har fået sit syn igen. Flere mener derfor, at det må være én, som ligner ham.
10. Manden selv afviser alle diskussionerne blandt naboerne ved at sige: "Det er mig."
11. Selvom manden vidste, at mange af farisæerne hadede Jesus, var han ikke bange for at **bekende**, at det var Jesus, som havde givet ham synet igen. Han fortæller dem om, hvordan Jesus gjorde ham seende igen.

Ideer til fremlæggelse

Dramatiser teksten, og lad børnene få forskellige roller.

Læg vægt på, hvad de forskellige personer så undervejs i beretningen? Eks.: Jesus så en der havde brug for hjælp. Den blinde så i begyndelsen ingenting, men så senere en masse fantastiske ting.

Især for de store

Tekstens pointe

Jesus ser mandens virkelige behov og opfylder det. Dernæst afviser Jesus, at der er en nøje sammenhæng mellem synd og lidelse.

Indledning

Vi befinder os i Jesu sidste leveår, og jødernes uvilje mod Jesus er voksende. Umiddelbart forud for denne beretning har jøderne gjort forsøg på at stene Jesus. Stening var på Bibelens tid en normal henrettelsesmetode. Fx var det påbudt at stene for bespottelse af Herrens navn (3 Mos 24,16), hvilket de mente, Jesus gjorde ved at sige, at han var Guds søn.

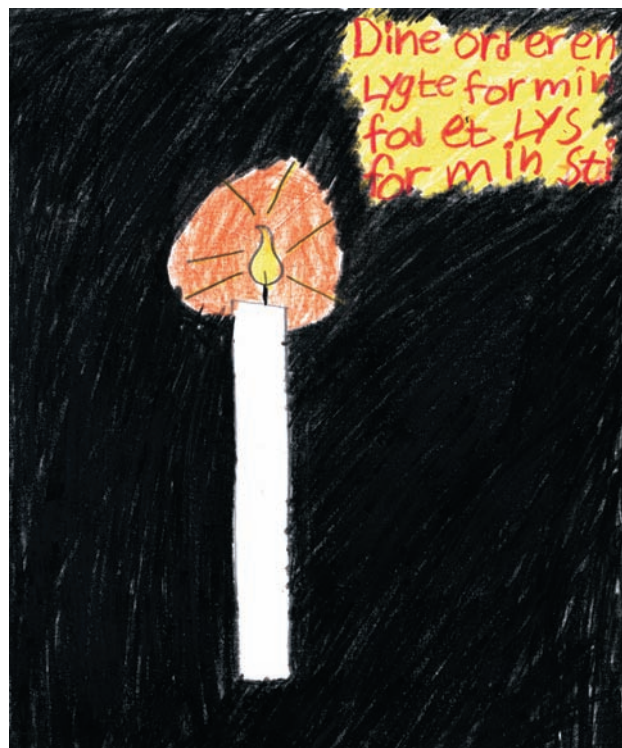
Teksten

Fortæl om:

- jødernes forsøg på at stene Jesus (kap. 8). Og om hvordan forholdet mellem jøderne og Jesus efterhånden blev mere og mere anspændt.

Tal om:

- at Jesus så en mand, som var blind fra fødslen. Jesus ser hvilke behov vi har. Hvilke behov kan vi have i dag? (fx at nogen har tid til mig: Tid til at lytte, tid til at være sammen med mig).

Tegnet af Lilla Szilas 9 år

Tegnet af Mathias Andersen 7 år

Tal om:

- disciplenes faste overbevisning om, at der er sammenhæng mellem synd og sygdom. Er der sammenhæng mellem synd og sygdom? - Inddrag evt. Matt 5,45 og Mika 6,13 og den spænding der er mellem disse vers. (Vær opmærksom på, at Mikas bog er GT - altså loven, Matt er NT - evangeliet. Det er vigtigt her at skelne mellem lov og evangelium, for ikke at blande tingene sammen).

Fortæl om:

- Guds gerninger, som skal åbenbares på manden. Jesu helbredelse af den blinde mand var selvfølgelig vigtig for manden. Men handlingen - og ikke mindst - talen om Jesus som verdens lys har også en dybere betydning. Mennesker fødes i åndeligt mørke, og som åndeligt blinde, men Jesus er verdens lys, og han vil give åndeligt syn til dem, der tror.

Tal om:

- selve helbredeshandlingen.

Jesus bryder flere af de regler, der gjaldt på sabbaten:

1. Det var forbudt at helbrede på en sabbat.
  2. Det var forbudt at løfte noget (Jesus løftede dejen).
  3. Det var forbudt at smøre noget på nogen.
- hvorfor handler Jesus mon som han gør, når han ved hvilke regler der gjaldt på sabbaten?
- hvad var Guds oprindelige hensigt med sabbaten?

Tal om:

- at manden selv skulle gå ned til Siloa for at vaske sig, og først derefter blev han seende. Jesus krævede en lydighedshandling af manden. Hvorfor gjorde han det?

Fortæl om:

- naboernes undren over, at manden kan se igen.

Til eftertanke

De gerninger, som han,
der har sendt mig, vil
have gjort, må vi gøre,
så længe det er dag.

(Joh 9,4 s.970)

De kan ikke tro det, for i skrifterne havde de læst om, at det alene er Gud, der åbner de blindes øjne (Sl 146,8; 2 Mos 4,11). Desuden var det et af tegnene som jøderne ventede på i forbindelse med Messias' komme (Es 42,7). Med tegnet viste Jesus, at han var den ventede Messias. Men det ville jøderne ikke godtage, derfor prøver de at finde andre forklaringer. Men manden afviser alle spekulationer med sætningen: "Det er mig."

Tal om:

- mandens bekendelse: at det er Jesus, som har hjulpet ham. Han vidste godt, at det kunne komme til at koste ham dyrt at give Jesus æren for helbredelsen. Han bliver senere jaget ud af synagogen af farisæerne (Joh 9,34).

- at det kostede noget for manden at bekende sin tro på Jesus. Koster det noget i dag, at bekende sig til Jesus?

- er der brug for, at vi bekender os til Jesus?

Ideer til fremlæggelse

Dramatiser stykket, enten med replikker til børnene, eller med en oplæser, så børnene nøjes med at spille rollerne.

Mødet kan begynde med, at alle får bind for øjnene, når de kommer ind af døren. De kan så få synet igen på et passende tidspunkt - måske først sammen med manden i beretningen. Det vil give dem en fornemmelse af, hvilke vanskeligheder der er forbundet med at være blind.

Huskeord
Jeg er verdens lys.
(Joh 8,12 s.968)

Jesus gør undere

Stormen på søen

Dagens tekst
Mark 4,35-41
s.900

Baggrundsstof

Tid

Jesus har haft en travl dag, hvor han har været sammen med mange mennesker. Nu er det blevet aften, og Jesus beder disciplene om at sejle ham over til den anden bred.

Sted

Vi befinder os på Genezaret sø, som ligger 210 meter under havets overflade. Søen gennemstrømmes af Jordanfloden. Jordan floden munder mod syd ud i Det døde Hav. Genezaret sø er ca. 23 km lang og ca. 13 km bred på det bredeste sted.

På grund af Genezaret søs særlige beliggenhed kom og kommer der ofte pludselige og voldsomme storme. Vinden kan komme med voldsom styrke nedad bjergsiderne, og få søen i voldsom oprør. Disse storme begynder som oftest om natten.

Jesu undere

De fleste af Jesu undere gør han i området nordvest for Genezaret sø i og omkring byerne Kapernaum, Korazin og Betsajda (Matt 11,20ff).

Jesu undere kan inddeles i to grupper. Helbredelsesundere og naturundere. I denne tekst har vi at gøre med et naturunder.

Jesus udførte en del naturundere, bl.a. lavede han vand til vin (Joh 2,6-10) og gik på vandet (Matt 14,25).

Tegnet af Amalie Høeg 7 år

Inspiration til Legestuen

Indledning

Jesus havde haft en meget travl dag. En masse mennesker havde hele dagen været samlet omkring ham og hørt ham fortælle flere forskellige, vigtige og spændende fortællinger (lignelser).

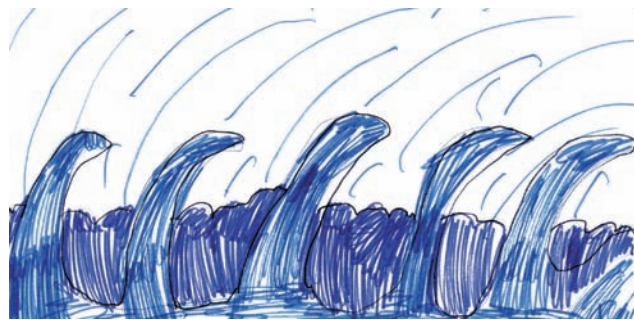
Når Jesus talte, var der altid en masse mennesker, der samlede sig omkring ham for at høre på ham. Da det blev aften, var Jesus blevet træt. Jesus og disciplene ville gerne over til den anden side af søen. Så de sejlede af sted.

Nu skal I høre, hvad der skete den nat.

1. De var sejlet af sted mod den anden bred. Det skulle have været en ganske normal sejltur. Flere af disciplene var vant til at sejle, så det var ikke noget særligt svært det, Jesus havde bedt dem om.

2. Men pludselig blæser det meget op, og bølgerne bliver meget høje - så høje, at de slår ind over båden.
3. Det er så farligt, at disciplene tror, at båden snart vil synke. De er meget bange.
4. Jesus havde lagt sig til at sove, for han var træt efter en lang dags arbejde.
5. Disciplene er bange for at båden skal synke, og derfor skynder de sig at vække Jesus. De har nemlig set Jesus gøre de mest utrolige ting, så de håber, at han også kan hjælpe dem nu.
6. Jesus skuffer dem ikke. Han siger til stormen at den skal stoppe med at blæse, og han siger til søen, at den skal lægge sig til ro. Og både stormen og søen gør, som Jesus siger, for Jesus har også magt over naturen.
7. Det ene øjeblik var båden ved at synke, og det næste øjeblik var det den mest rolige sejltur, de havde været ude på.
8. På resten af sejlturen snakkede disciplene med hinanden om, hvor fantastisk Jesus var. De havde aldrig oplevet noget lignende.

Tegnet af Amalie Høeg 7 år

Især for de små

Tekstens pointe

Jesus er altid klar til at hjælpe, når vi råber til ham.

Indfaldsvinkel til teksten

Indledningsvis kan man snakke med børnene om:
- det at være bange og have brug for én til at passe på sig.

- det at være ud at sejle. Nogle gange er vandet helt roligt, og det er skønt at sejle. Andre gange kan vandet være meget uroligt med høje bølger. Man kan blive søsyg og bange.

- at få hjælp, lige når man har brug for det. Det kan være, at man er lige ved at falde, og en voksen så griber én, så man ikke falder og slår sig.

Selve teksten

I dag skal vi høre om hvordan en stille og rolig sejltur blev til en sejltur, hvor disciplene først blev enormt bange, men senere blev rigtig glade igen.

Flere af disciplene havde været fiskere, før de mødte Jesus, så de var vant til at sejle. Det var noget, som de var gode til. Jesus var søn af en tømrer, så han kendte ikke så meget til at sejle. Så da de tager af sted på sejlturen, er det selvfølgelig en af disciplene, der står ved roret. Jesus lægger sig til at sove, for han er træt efter en hel dags hårdt arbejde.

1. Det er blevet aften, men heldigvis er disciplene dygtige søfolk, så det gør ikke noget, at de skal sejle om natten.
2. Pludselig begynder det at blæse lidt op. Ikke særligt meget, men nok til, at der begynder at komme lidt bølger på søen.

Til de voksne

Vi kan alle lære noget af beretningen om stormen på søen. Vi kan lære, at det nytter noget at råbe til Jesus, når vi er i nød. Han hører os, når vi råber til ham, også selvom vi måske synes, at han sover. Der er ingen grund til at være bange, når vi har Jesus med i vores liv, for Jesus er Herre også over naturen, ligesom han har magt over alt andet.

---

3. På den sø kunne det tit blæse lidt om natten. Men som regel var der kun lidt vind. Disciplene håbede ikke, det blev en af de voldsomme storme, som nogle gange kom.
4. Men blæsten blev hurtigt værre. Nu blæste det rigtig **meget**.
5. Et øjeblik senere var vinden så kraftig og bølgerne så høje, at de slog ind over båden.
6. Nu var disciplene rigtig **bange**. Bølgerne var så kraftige, at de troede at båden snart ville synke!
7. Disciplene **kæmper** for, at båden ikke skal synke, men det ser ikke ud til, at stormen vil stoppe.
8. Så kommer de i tanker om, at **Jesus er med** i båden. De har før set ham gøre de mest fantastiske ting.
9. De har set, hvordan han har gjort **syge raske**. Mon han også kan hjælpe nu, hvor båden er ved at synke?
10. De skynder sig hen for at **vække** Jesus.
11. Men Jesus er ikke bange, ligesom disciplene er bange. Jesus **bestemmer** nemlig også over naturen, ligesom han også kan gøre mennesker raske.
12. Jesus rejser sig op i båden og siger til stormen og bølgerne, at nu skal de **stoppe**. Og så bliver det fuldstændigt stille. Det blæser ikke det mindste mere, og bølger er der ikke flere af.
13. Jesus **forvandlede** et uroligt og farligt hav til et stille og roligt vand, hvor der var trygt og godt at være.

Ideer til fremlæggelse

Fortæl beretningen levende, så børnene selv danner sig billederne af, hvad der skete. Forhåbentlig vil de så kunne leve med i beretningen og opleve, hvordan disciplene går fra at være trygge til at være utrygge/bange og til sidst igen at være trygge.

Dramatiser teksten og lad børnene få forskellige roller.

Tegnet af Silas Nielsen 8 år

Især for de store

Tekstens pointe

Når Jesus er med, er der ingen grund til bekymring, for han har styr på alt, og er klar til at gribe ind, hvis vi råber til ham om hjælp.

Indledning

Disciplene har på dette tidspunkt allerede oplevet Jesus som en, der kan udføre undere.

Dagen er gået med, at Jesus har fortalt forskellige lignelser for folk, som var samlet omkring ham. Jesus talte ofte i lignelser. Lignelser er en slags historier, som udfordrer mennesker til at tænke dybere og søge en forklaring.

Nu er det blevet aften, og Jesus er blevet træt. At Jesus også kunne blive træt, da han gik her på jorden vidner om, at han var helt menneske, samtidig med at han var helt Gud.

Teksten

Fortæl om:

- at flere af disciplene havde været fiskere før de blev kaldet af Jesus, og at de derfor var vant til at sejle.

- at der på grund af Genezaret søs særlige beliggenhed kunne komme storme, som var ret voldsomme. De kom som oftest om natten.
- størrelsen på Genezaret sø. En sejltur tværs over søen har været en tur på flere kilometer.

Tal om:

- hvorfor Jesus rejser væk fra en masse mennesker, som han har været sammen med hele dagen, og som har brug for ham.

Fortæl om:

- at der kommer en voldsom storm, som sætter søen i så voldsom bevægelse, at bølgerne slår ind over båden, så de er tæt på at gå under.

Tal om:

- hvorfor Jesus sover, nu da disciplene har mest brug for ham. Hvordan kan han sove i et så voldsomt uvejr?
- disciplenes tro på, at Jesus kan hjælpe dem ud af denne frygtelige situation.
- hvilke vanskeligheder vi som kristne i dag kan komme i.

Fortæl om:

- hvordan Jesus taler til vinden og søen, og befaler dem at være stille og holde inde, og det sker. Jesus griber ind.

Tal om:

- at Jesus bebrejder dem deres lille tro. Hvorfor gør han det? Er der situationer i vores liv, hvor vores tro også er lille?

Fortæl om:

- disciplenes frygt. Det var ikke en angstens frygt, men en slags ærefrygt og respekt for det skete. Man skulle tro, at disciplene var blevet vant til Jesu undergøngninger, men han kunne stadig overraske dem.

Tegnet af Matias Nielsen 6 år

Til eftertanke

Hvorfor er I bange?

(Mark 4,40 s.900)

Tal om:

- disciplenes oplevelse den nat. Da sejladsen begyndte, var de trygge, for her var der noget, de havde forstand på og var gode til. Det kunne de klare uden hjælp fra Jesus. Men situationen ændrede sig brat, og de får brug for Jesus til at redde sig. Er der situationer i vores liv, hvor vi tror, at vi selv kan klare det, men hvor Jesus alligevel til sidst må hjælpe os?
- at med Jesus "i båden" er der ikke grund til frygt.

Ideer til fremlæggelse

Dramatiser stykket enten med replikker til børnene, eller med en oplæser, så børnene nøjes med at spille rollerne.

Få formidlet tekstens budskab så børnene får en levende fornemmelse af, hvilke sindsstemninger disciplene gennemlevede den nat.

Huskeord
 Mig er givet al magt i
 Himlen og på jorden.
 (Matt 28,18 s.895)

Jesus gør undere

Bespisningen af de 5000

Dagens tekst
Mark 6,30-44
s. 903

Baggrundsstof

Tid

Der var sket to store og begivenhedsrige ting umiddelbart forud for denne beretning om bespisningen af de 5000 mennesker.

Disciplene havde været udsendt, og havde oplevet store ting (Mark 6,13).

Johannes Døber var blevet henrettet af kong Herodes. Han havde henrettet Johannes, fordi kongens hustru Herodias ønskede, at han skulle dø, fordi han havde peget på de forkerte ting i hendes liv.

Bespisningsunderet sker sandsynligvis om foråret, for Markus fortæller om, at græsset er grønt (v.39).

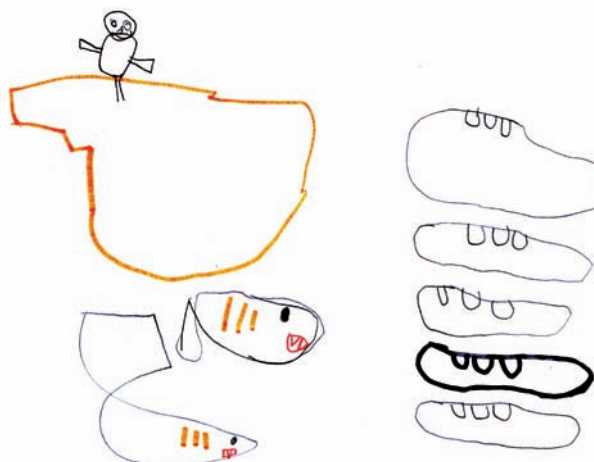
Sted

Bespisningsunderet har med stor sandsynlighed fundet sted omkring den nordvestlige del af Genezaret sø. Her var det øde, men ikke mere øde end at de mange mennesker kunne gå dertil fra de nærliggende byer Kapernaum og Korazin.

Bespisningundere

I Gamle Testamente møder vi flere bespisningsundere. Manna og vagtler under ørkenvandringen (2 Mos 16,4-36), Enken i Sarepta (1 Kong 17,7-16) og Elisa og 100 mand får mad (2 Kong 4,42-44).

I Ny Testamente hører vi om to forskellige bespisningsundere. Mattæus og Markus beretter om engang hvor 4000 mennesker blev mætte (Matt 15,32-39+Mark 8,1-10). Underet, hvor Jesus bispiser de 5000, er nævnt i alle fire evangelier, dog med nuanceforskelle.

Tegnet af Samuel Henriksen 6 år

Mad på Jesu tid

På Jesu tid var basisføden brød. Man bagte en gang om ugen - dagen før sabbatten, og så skulle brødet holde til hele ugen. Når der skulle bages var hele familien i gang. Børn hentede brænde, hustruen æltede, og manden tændte ovnen.

Inspiration til Legestuen

Indledning

Jesus og disciplene havde brug for at være lidt alene for at hvile sig. De sidste dage havde været hårde for dem. Disciplene havde været alene af sted for at fortælle om Jesus og for at helbrede syge. Nu var de trætte. De havde også lige hørt, at Johannes Døber var blevet slået ihjel, så det var forståeligt nok, at de trængte til at hvile sig. Nu skal I høre hvad der videre skete for disciplene (fortæl beretningen set fra disciplenes synsvinkel).

1. Vi var trætte og havde brug for at snakke med Jesus om alt det, vi havde oplevet. Men der

blev ved med at komme mennesker hen til Jesus for at få hjælp, så det var svært at få ro. Men Jesus er fantastisk. Han kan se og mærke, hvad vi har brug for. Han ved også, at vi har brug for at hvile os ind imellem, og så siger han, at vi skal sejle hen til et godt sted, hvor der ikke bor så mange mennesker.

2. Det var heldigt, at vi fik hvilet lidt på båden, for da vi kom i land, var der ikke fred og ro, som vi havde regnet med. Der var der nemlig så mange mennesker, som havde brug for Jesu hjælp.
3. Jesus sender ikke nogen væk, som har brug for hans hjælp. Det er én af de ting, vi så godt kan lide ved Jesus. Han hjælper dem, der har brug for hjælp.
4. Klokken blev mange, og vi var ved at blive sultne. Vi havde kun fem brød og to fisk. Vi syntes det var alt for lidt brød, men Jesus brækkede brødet i stykker, og gav det til os og sagde, at vi skulle dele det ud.
5. Fem brød til alle de mennesker, det var ikke ret meget. Men vi fandt ud af, at det var rigeligt. Da vi samlede resterne sammen, kunne vi fylde 12 kurve fulde.
6. Jesus havde igen sørget for mennesker og givet dem det, de havde brug for.

Til de voksne

Jesus kender vores behov og kan opfylde dem. Han vidste, at disciplene trængte til at hvile sig oven på alt det, de havde oplevet. Han gav disciplene og de 5000 mennesker mad, da de trængte til det. Ved bispisningsunderet forvandlede Jesus lidt til meget. Han velsignede. Det kan han også gøre i vores liv.

Tegnet af Anna Espersen 5 år

Især for de små

Tekstens pointe

Når Herren velsigner, kan det, som i vores øjne ser ud til at være så lidt, blive til overflod og blive til hjælp og glæde for mange.

Indfaldsvinkel til teksten

Tal om:

- det at blive trætt, når man har oplevet en masse, hvor man kan have brug for fred og ro, så man kan hvile sig.
- det at have en madpakke med, når man skal i skole/på arbejde. Det er godt at tage mad med, også selvom man ikke er sulten, når man tager hjemmefra.
- det at være så optaget af noget, at man helt glemmer at tænke på mad.

Selve teksten

Det er en rigtig god ide, at have en madpakke med, når man skal på tur eller i skole. Selvom man ikke er sulten, når man tager af sted om morgenen. I dag skal vi høre om en masse mennesker, som ikke havde husket at tage en madpakke med, da de var på tur.

1. Jesus ville gerne give disciplene lidt ro, for de havde oplevet så meget. Derfor siger han til dem, at de skal tage hen til et øde sted.
2. De sejler derhen, men der er mange, som ser, hvor de sejler hen, så de skynder sig der hen, for at kunne være sammen med Jesus.

3. Jesus går i land, og det var egentlig planen, at disciplene skulle have ro, men der er kommet så mange mennesker, som har brug for ham, at han bliver nødt til at tage sig af dem.
3. Tiden går, og det bliver **aften**. Disciplene bliver opmærksomme på, at der ikke er nogen, der har taget mad med.
4. Disciplene beder Jesus om at sende menneskene **bort**, så de kan hente noget mad.
5. Men Jesus vil ikke sende dem bort. Han vil vise både disciplene og alle de 5000 mennesker, at han også kan **sørge** for, at de får mad at spise.
6. Disciplene har svært ved at se, hvordan det skulle kunne lade sig gøre. De har ikke ret mange penge, så de kan ikke købe mad til dem alle. Det viser sig også, at de kun kan finde **fem brød og to fisk**. Det er ikke nok til alle disse mennesker.
7. Men for Jesus er fem brød og to fisk nok. Han kan lave små ting om til store. Hemmeligheden er **velsignelse**. Velsignelse er, når Gud kommer ind i vore liv. Da kan Han lade alt det gode fra Ham komme til os.
8. Jesus tager de fem brød og de to fisk, kigger op mod Himlen (han beder en form for **bordbøn**) og velsigner fiskene og brødet. Derefter beder Jesus disciplene om at dele maden ud.
9. I det samme sker underet. **Alle** kan få mad at spise, og **alle** bliver mætte, og tænk - da de samler resterne ind, bliver det til tolv kurve fulde.
10. Fem brød og to fisk var nok til 5000 mennesker, fordi Jesus havde velsignet det.

Ideer til fremlæggelse

Tag et lille brød og evt. lidt kød (fisk) som i størrelse er i det rette forhold til antallet af børn. Del det ud, så der bliver lidt til hver. Dette anskueliggør, hvad der bliver til hver uden Jesu velsignelse.

Dramatisering af teksten hvor børnene får forskellige roller.

Fortæl beretningen set fra den lille drengs synsvinkel (se evt. parallel beretning hos Joh 6,1-15).

Tegnet af Thorbjørn Boss 9 år

Især for de store

Tekstens pointe

Når Herren velsigner, så kan det - som i vores øjne ser ud til at være så lidt - blive til overflod og blive til hjælp og glæde for mange.

Indledning

Der havde fundet flere store begivenheder sted forud for denne beretning. Disciplene var netop vendt hjem efter at have været sendt ud (Mark 6,7-13), og Johannes Døber var blevet dræbt af Kong Herodes.

Derfor er det naturligt, at disciplene er trætte og trænger til at være alene sammen med Jesus for at få snakket om alt det, der er sket, både med Johannes men også om alt det de har oplevet, mens de var udsendt.

Selve teksten

Fortæl om:

- hvad disciplene havde fået lov til at opleve, da de var udsendt. De havde fået magt til at uddrive dæmoner og helbrede syge.
- Johannes Døbers død.

Tal om:

- hvordan disciplene og vi alle har brug for hvile, når der har fundet store og dramatiske begivenheder sted, og at vi har brug for at snakke om det, som vi har oplevet.

Fortæl om:

- at Jesus ønsker at give disciplene ro. Derfor sejler de hen til et øde sted.

- at mennesker følger efter Jesus, for de har brug for ham. Jesus sammenligner dem med får, der ingen hyrde har.

Tal om:

- at hvis det er noget vi virkelig ønsker os, så er vi villige til at gøre meget (fx at gå eller køre rigtig langt).

Fortæl om:

- at Jesus ser deres behov. Han ser bort fra disciplenes og egne behov, for der var andre, der havde brug for ham.

Tal om:

- disciplenes fornuftige overvejelser om:
  - at det er sent.
  - at der er langt til steder, hvor der er mad.
  - at alle efterhånden må være sultne.
- Jesu besked om, at disciplene skal give dem noget at spise.
- hvordan reagerer disciplene på det?
- hvordan ville vores reaktion have været, hvis
- vi havde fået samme besked?
- beder Jesus nogle gange os om noget, der kan virke umuligt?

Fortæl om:

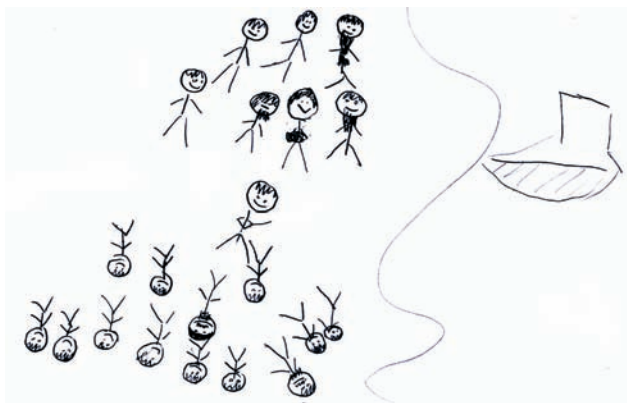
- at disciplene kun kan finde fem brød og to fisk (se evt. Joh 6,1-15).

Tal om:

- forholdet mellem fem brød og to fisk og de 5000 mennesker, som skal spise sig mætte i det.
- hvordan ville vores reaktion være, hvis vi havde stået med fem brød og to fisk, og skulle mætte 5000 mennesker?

Fortæl om:

- at Jesus ser op mod Himlen (bødbøn) og velsigner brødet og fiskene, og brækker det i stykker.

Tegnet af Eike Sørensen 8 år

Til eftertanke

Velsignede dem,...og alle spiste og blev mætte.

(jf. Mark 6,41-42 s.903)

Tal om:

- hvorfor Jesus beder en form for bødbøn?
- hvad vil det sige, at noget eller nogen bliver velsignet?

Fortæl om:

- hvad der sker, når disciplene deler ud. Det slipper ikke op. Inddrag evt. beretningen om Elias og enken i Sarepta (1 Kong 17).
- at da alle har spist og er blevet mætte, er der 12 kurve fulde til overs.

Tal om:

- hvilke ting vi kan komme til Jesus med? Også det, som i vore øjne ser ud til at være så småt!
- hvad beretningen lærer os om, hvad der sker, når Herren velsigner?

Ideer til fremlæggelse

Tag et lille brød og evt. lidt kød (fisk) som i størrelse er i det rette forhold til antallet af børn, og del det, så der bliver lidt til hver. Dette anskueliggør, hvad der bliver til hver uden Jesu velsignelse.

Dramatiser teksten, og lad børnene få forskellige roller og replikker.

Huskeord
Jeg er livets brød.
Den, der kommer til
mig, skal ikke sulte.
(jf. Joh 6,35 s.965)

Baggrundsstof

Tid

Teksten er fra vor tidsregnings begyndelse. Muligvis vil nogle af de ældste børn have hørt om en vis sandsynlighed for fejl i denne beregning. Det menes, at Jesus blev født fire-syv år før vores tidsregning. Det var først i den tidlige middelalder, man begyndte at bruge denne tidsregning. Dette har dog ikke den store betydning, da det er begivenheden, der er vigtig (Guds time er altid den rigtige!).

Personer

Augustus var kejser i Rom fra år 31 f.Kr. til år 14 e.Kr. Han var meget velvillig overfor jøderne. Han betalte bl.a. personligt to daglige ofre i templet i Jerusalem.

Kvirinius var statholder, en slagt vicekejser, i det østlige af Romerriget fra år 12 f.Kr. til år 16 e.Kr. Han var bl.a. med til at indføre skatteudskrivningen.

Maria og Josef var forlovede. På den tid var forlovelse lige så bindende som ægteskab. Josef var af Davids slægt. Måske var Maria det også?

Sted

Josef og Maria kom begge fra Nazaret i Galilæa, og da Betlehem ligger syd for Jerusalem i Judæa, var det en rejse på ca. 180 km.

Politiske forhold

Det var en fredelig periode i det mægtige romerske rige, der strakte sig hele vejen rundt om Middelhavet samt op i det vestlige Europa.

Guds handlemåde

Det er dejligt at opleve, hvordan Gud bruger en almindelig, verdslig kejser til at opfylde en af profetierne. Gud er kongernes konge og herrernes herre!

Tegnet af Miriam D. B. 8 år

Inspiration til Legestuen

Indledning

I dag skal vi høre om en mand og hans kone, der var på rejse. De hed Josef og Maria (brug billeder eller dublo til at illustrere og evt. lidt halm til stalden).

1. Det var ikke, fordi de skulle på ferie, for så ville de nok have ventet lidt. Det var nemlig sådan, at Marias mave var meget tyk. Hun skulle have en baby, og det skulle faktisk være snart.
2. Alligevel blev de nødt til at rejse. Det havde kejseren nemlig bestemt. Han ville gerne vide, hvor mange mennesker, han bestemte over. Alle skulle så rejse derhen, hvor deres familie kom fra. Josef og Maria skulle til en by, der hed Betlehem, og det var langt væk fra deres egen by.
3. Endelig nåede de frem. De havde rejst i mange dage, og I kan tro, at de var trætte, for dengang var der ingen biler. De skulle gå. Måske havde de et æsel, som Maria kunne ride på?

4. Men - åh nej! De kunne ikke finde et sted at bo. Der var simpelthen ikke plads nogen steder. Der var så mange mennesker, at der var fyldt overalt.
Hvad så?
5. Til sidst fandt de et sted, men det var en stald. Hvordan er der i en stald? (halm - mørkt - lugt - støv - mus osv.). Her måtte de bo i de dage, de skulle være i Betlehem.
6. Mens de var i Betlehem, blev babyen født, ikke på sygehuset - men i stalden!
Babyen, som var en lille dreng, så ud som en helt almindelig baby, men der var alligevel noget ganske særligt ved ham. Han var nemlig Jesus - Guds Søn, og det vidste Josef og Maria godt. For flere måneder siden fik de nemlig besøg af en af Guds engle, som fortalte det.
7. Endelig var Guds Søn blevet født her på jorden.

Tegnet af Frederik Madsen 7 år

Til de voksne

Der var ikke plads til Josef, Maria og Jesus-barnet i Betlehem. Hvordan har vi det? Er der plads til Jesus i vore liv og i vore hjerter? Jesus siger: "For hvor din skat er, dér vil også dit hjerte være" (Matt 6,21).

Især for de små

Tekstens pointe

Der var ikke plads til Jesus i Betlehem, men alligevel var det hele en del af Guds plan.

Indfaldsvinkler til teksten

Har du prøvet at komme for sent, så der ikke var plads til dig? Du måtte sidde på gulvet eller stå allerbagest (der var ikke plads til Josef og Maria - og Jesus).

Er der nogen, der bestemmer over dig? Nogle gange må vi bare adlyde, selv om det ikke passer os lige nu (kejseren befalede, og jeg tror faktisk ikke, at det passede i Marias planlægning...).

Hvordan ville vores by se ud, hvis dronningen kom på besøg? Hvad bliver der gjort for at byde hende velkommen? (Jesus er kongesøn...).

Indledning

Det er snart jul, og derfor skal vi høre noget om det lille Jesus-barn i dag.

Hans mor hed Maria, og en dag for mange måneder siden fik hun besøg. Det fik hun sikkert tit, men dette besøg var helt særligt, for det var en engel, der kom til hende med en besked fra Gud. Englen sagde, at hun skulle føde Guds Søn.

Senere, da hun var ved at være godt tyk, fik hun en besked mere, men denne gang var det fra en kejser.

Selve teksten

For ca. 2000 år siden var der en mægtig kejser i Rom, der hed Augustus. Han var kejser (konge) over mange lande, og også over Israel. En dag besluttede han, at han ville vide præcis, hvor mange mennesker, han bestemte over. Derfor udskrev han en folketælling. Alle skulle rejse til den by, deres slægt/familie kom fra og så blive talt der. Dengang havde man ikke et kommunekontor, og slet ingen computere til at regne sådan noget ud.

Fortæl om:

- den lange rejse og glæden over at nå frem.
- de mange mennesker i Betlehem. Frustrationen over de mange "alt optaget" og om stalden, de endelig fandt. Hvordan mon de havde det?

Tal om:

- hvordan der er i en stald? (fx halm - mørke - lugt - støv - mus, men også varme og ro i forhold til gaden og herbergene).
- slut af med at fortælle, at det lille Jesus-barn bliver født. Glæden over et barn, og over at Guds Søn endelig er kommet til jord.

Ideer til fremlæggelse

Fortæl beretningen ud fra fx Marias synsvinkel. Prøv at beskrive, hvad hun måske har tænkt.

Det kan også være en god ide at vandre lidt rundt i lokalet, mens der fortælles om den lange rejse.

Brug i det hele taget kropssprog, også til at vise, hvordan skuldrene sænker sig for hver "alt optaget". Det var jo faktisk forfærdeligt, måske havde Maria veer!

Vi ved ikke noget konkret om Marias tillid til Guds veje, men måske har hun været overbevist om, at der nok skulle være plads. Gud har vej alle steder. At bruge flonellograf eller at illustrere på en tavle er altid godt til at fange denne aldersgruppes opmærksomhed.

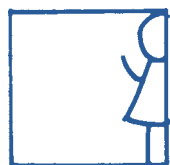

Især for de store

Tekstens pointe

Der var ikke plads til Jesus i Betlehem, men alligevel var det hele en del af Guds plan. Gud brugte en kejsers befaling til at opfylde sin profeti.

Indledning

Det er snart jul, og så skal vi igen fejre, at Jesus blev født i Betlehem. Det er en helt særlig og meget vigtig begivenhed, som vi nok har hørt flere gange før, men alligevel er der altid noget nyt at opdage. Prøv at lægge godt mærke til, hvad der egentlig skete. Måske er der noget, du ikke har tænkt på før?

Maria havde, hjemme i Nazaret, fået besøg af en engel, der fortalte hende, at hun skulle føde Guds Søn - Jesus. Nu var det snart ved at være tid, men så kom der pludselig en anden besked. Denne gang var det kejseren i Rom, der befalede, at alle dem, der hørte til hans rige, skulle tælles. For at kunne sætte det hele lidt i system, skulle alle rejse til det sted, deres slægt/familie kom fra.

Tegnet af Louise Madsen 7 år

En befaling fra kejseren i Rom var vigtig, for det var ham, der havde magten i Israel. Landet var nemlig besat af romerne på dette tidspunkt, ligesom Danmark var besat af tyskerne under 2. verdenskrig. Det var deres eget land, men de bestemte ikke selv. Kejseren i Rom, som på dette tidspunkt hed Augustus, var den øverste, og han havde så sat nogle andre statholdere eller konger til at regere i de forskellige områder.

Nu var det så bare med at adlyde kejseren! Josef var af Kong Davids slægt, og det betød, at de skulle rejse til Betlehem, som ikke lå lige i nærheden. Der var faktisk ca. 180 km derved. Josef og Maria måtte gå, måske havde de et æsel, som Maria kunne ride på, men det var langt alligevel!

Selve teksten

Fortæl om:

- turen til Betlehem; bekymringerne, besværlighederne.

Tal om:

- at livet ikke altid går, som vi planlægger. Hvad kan vi gøre i svære perioder? (måske kan vi bede sammen med gode venner og minde hinanden om Guds løfter).

Fortæl om:

- oplevelsen af at komme til Betlehem; de mange mennesker overalt, og at der ikke var plads nogen steder.

Tal om:

- det med, at der ikke var plads til Guds Søn! Har vi plads til Jesus i vore liv? Er vi kun kristne, når vi er sammen med andre kristne, eller er der plads til Jesus hele dagen? Hvad vælger vi? (sammenlign fx med venner, der er flyttet. Hvis vi vil bevare venskabet, må vi "investere" noget tid. "Venskab vokser, når det ple-

jes". Sådant er det også med Jesus. Hvis vi aldrig giver plads til at være sammen med ham, så mister vi ham).

Fortæl om:

- stalden og opholdet der. Hvordan er der i en stald? (det var nok ikke som på glansbillederne).

Tal om:

- at Gud altid har en vej (- ikke bare en udvej, selv om vi godt kan føle det sådan!). Vi har så mange hvorfor'er, kun Gud kender svarene. "Min Fader, jeg forstår dig ikke, men jeg stoler på dig."

Fortæl om:

- at Jesus blev født/kom til jord. Han er Guds Søn og vores frelser. En gave vi må tage imod.

Tal om:

- hvor Jesus kom fra; at han faktisk var til før verdens skabelse. Det er virkelig en redningsplan, der er sat i værk med hans fødsel. Det er en stor gave, og ingen mennesker gjorde noget. Det var Gud, der handlede og sendte sin Søn. Det er Gud, der frelser, det er nåde!

Ideer til fremlæggelse

Tag et tæppe over skulderen og en stav i hånden og lad Josef (eller Maria) "komme på besøg" og fortæl ud fra deres synsvinkel (eller måske æslets?).

Beskriv bekymringerne for rejsen, barnet og fødslen. Kom også ind på de større spørgsmål - fx hvor er Gud i dette (tænkte de mon på profetierne om Messias fødsels i Davids by? - jf. Mika 5,1).

Tegnet af Julia Vædivel 8 år

Til eftertanke

Og mens de var dér, kom tiden, da hun skulle føde; og hun fødte sin søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, for der var ikke plads til dem i herberget. (Luk 2,6-7 s.921)

Juleberetningen kan også laves som dukke/krybbe-spil evt. med en oplæser. Lav fx flere scener i rummet, så det giver en fornemmelse af rejsen. Husk de mange mennesker. Der var fyldt op i Betlehem og ikke plads! Måske kan der være lidt lyd på i stalden. Lad børnene være med til "at tænke" Josef og Marias tanker. Lav fx en liste med de forskellige "tanker". Det kan være en god anledning til en snak om børnenes egne tanker!

Huskeord
I dag er der født
jer en frelser i Davids
by; han er Kristus,
Herren.
(Luk 2,11 s.921)

Baggrundsstof

Tid

Teksten er fra vor tidsregnings begyndelse. Muligvis vil nogle af de ældste børn have hørt om en vis sandsynlighed for fejl i denne beregning. Det menes, at Jesus blev født fire-syv år før vores tidsregning. Det var først i den tidlige middelalder, man begyndte at bruge denne tidsregning. Dette har dog ikke den store betydning, da det er begivenheden, der er vigtig (Guds time er altid den rigtige!).

Personer

Josef, Maria og den nyfødte Jesus.

Engle. Der er en himmelsk hærske af engle (det er mange!) Engle er Guds budbringere/sendebud. Vi møder engle mange steder i Bibelen. Gud sender engle med dejlige budskaber og løfter, men også med dom (fx Hagar - 1 Mos 16,7-13; Sodoma og Lot - 1 Mos 19,1-22; David - 2 Sam 24, 15-17; Daniel - Dan 6, 23; Zakarias i templet - Luk 1,5-20; Maria - Luk 1,26-38; Josef - Matt 2,13; Jesu grav - Matt 28,2; Simon Peter - ApG 12,6-10).

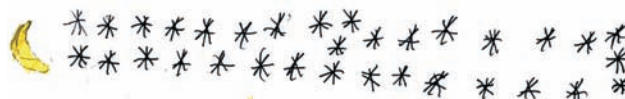
Hyrder fra egnen omkring Betlehem. Der var mange hyrder i Israel på Jesu tid. Hyrderne gik omkring med fårene for at finde græsgange og vand til dem. At være hyrde var et meget tålmodighedskrævende job. Det var ofte meget varmt om dagen og meget koldt om natten. Det var et almindeligt, men ikke særligt velanset job.

Sted

På en mark udenfor Betlehem og i stalden, hvor Josef og Maria var.

Religiøse forhold

Hyrderne var jøder, som troede på Gud Herren. De var fx overbeviste om, at englene kom fra Ham, og at det var sandt, hvad de forkyndte. De kendte sikkert også til profetierne om Messias.

Tegnet af Sophie Sode-Larsen 9 år

Guds handlemåde

Gud åbenbarer sin herlighed for ganske almindelige hyrder. De tror englenes ord og bliver dermed de første, der ser (og tilbeder) Jesus - Guds Søn.

Inspiration til Legestuen

Indledning

I dag skal vi høre om nogle mænd, der var på arbejde. De passede sådan nogle her (tag nogle dubelfår, flonellograf el.lign. med). Om natten var de også ude hos fårene. De havde tændt et bål for at holde varmen. Jeg ved ikke, hvor sent det er, men måske er der nogle af dem, der sover lidt. Nogle er helt vågne, fordi de holder vagt.

1. Pludselig er det som om, der bliver tændt et meget stort lys, og de er alle lysvågne! De har fået besøg - besøg fra Gud. En engel taler til dem (vis en engel - juleklip el. billede), og først bliver de meget bange. Det kan englen godt se, og så siger han til dem, at de ikke skal være bange. Han har nemlig en meget dejlig nyhed at fortælle dem:

2. Der er født en helt særlig baby, en frelser, og han er Guds søn. Nu skal I høre: I skal finde en lille dreng, som er svøbt (pakket godt ind i et dejligt tæppe) og ligger i en krybbe (forklar hvad det er og hvor).
3. Og pludselig er englen ikke alene, der er "tusind-millioner" engle (hvor mange er en himmelsk hærske?), der lovpriser Gud og synger om ham. Hvor må det have lydt skønt!
4. Så var de væk igen - der var stille - og der var mørkt. Jeg tror, at hyrderne kiggede på hinanden. Hvad nu? Ja, hvad var det egentlig, englen havde sagt, at de skulle gøre? De skulle finde den lille dreng! Kom, lad os gå...
5. De fandt Jesus-barnet og Josef og Maria i stalden. Hyrderne var bare så glade. Tænk, Guds Søn - Jesus - var blevet født. De fortalte Josef og Maria, hvad englen havde sagt og om alle de mange engle, der havde sunget for dem.
6. Bagefter gik de tilbage til marken og fårene igen, og de blev ved med at takke og prise Gud, fordi de havde fået lov til at se Jesus - verdens frelser.

Til de voksne

Evangeliet om Jesus - verdens frelser - er for alle mennesker. I dag har vi hørt, at Gud sendte en himmelsk hærske af engle til nogle helt almindelige hyrder på Betlehems marker. De forkyndte: "I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren" (Luk 2,11).

Tegnet af Simon Jensen

Især for de små

Tekstens pointe

Englene kom med en besked fra Gud. Hyrderne lyttede, troede englenes ord og gik. Og de fandt det hele, som englene havde sagt!

Indfaldsvinkler til teksten

Hvad laver jeres forældre, når de er på arbejde? I dag skal vi høre om nogen, der er på arbejde - udenfor og om natten. De oplever noget helt specielt.

Hvad er en engel? Snak om engle i Bibelen (se baggrundsstof). Er der engle i dag, vi ser dem jo ikke?

Får I nogle gange en indbydelse? Til fødselsdag, måske. Så er det spændende, hvad der skal ske. I har måske en ide om, hvad det er, men I ved det ikke helt. Hvis I tager af sted, finder I ud af det. I dag skal vi høre om nogle mænd, der fik en slags indbydelse. Det var meget specielt, for det var nogle engle, der inviterede dem!

Jeg har en besked til jer om noget, der er ude på gangen (eller et andet sted. Hav så fx en slikkepind til hver). Jeg vil fortælle jer lidt om den (fortæl så lidt - uden at afsløre, hvad det er. Gør det måske lidt utroligt). Slut af med at spørge, om de tror på, at du har noget til dem. De ved jo ikke, om det bare er noget, du siger. I dag skal vi høre om nogle mænd, der også fik en besked, en helt utrolig besked, men de troede på den alligevel og gik af sted.

Indledning

Sidste gang forlod vi Josef og Maria med deres lille Jesus-barn i stalden. I dag får de besøg, men først skal vi høre om gæsternes mærkelige og skønne oplevelse ude på markerne.

Selve teksten

Rundt omkring Betlehem er der mange græsmarker, og her går der masser af får og græsser. Der er ikke indhegninger, som vi har i Danmark, men der er hyrder, som passer på fårene. De er sammen med fårene hele tiden - også om natten. Så skiftes de til at holde vagt, mens de andre sover. En nat, som egentlig var helt almindelig, kom der pludselig et mægtigt stort lys, og så kan det nok være, at de alle sammen blev lysvågne - og bange! En engel fra Gud stod foran dem.

Fortæl om:
Englens budskab, og invitation!

Det mægtige englekor og den forunderlige lovprisning.

Stilheden og mørket bagefter. Hyrderne må have været mundlamme og set undrende på hinanden. Havde de andre også oplevet det? Var det virkelig sandt?

Turen til stalden i Betlehem. Mon de har skyndt sig? Hvad talte de om?

Besøget i stalden. Hyrderne fortæller Josef og Maria om englens budskab (Han er Kristus, Herren!). Hvad mon Josef og Maria har sagt? Der står, at "...Maria gemte alle disse ord i sit hjerte og grundede over dem" (Luk 2,19).

Slut af med at fortælle om, da hyrderne igen er ude på marken. De priser og lover Gud, for alt hvad de har hørt og set! De er overbeviste om, at Jesus er Gud Søn og verdens frelser, også selv om de er tilbage i deres egen hverdag blandt fårene. Gud er den samme i går, i dag, ja, til evig tid!

Ideer til fremlæggelse

Fortæl fx beretningen ud fra en af hyrdernes synsvinkel. Prøv at beskrive oplevelsen på marken. Hvad har han tænkt? Hvad talte de om, da de var tilbage ved bålet efter oplevelsen?

Hav et par ting med, som giver anledning til at snakke om hyrder (fx uld, stav, kappe).

At bruge flonellograf eller at illustrere på en tavle er altid godt til at fange denne aldersgruppes opmærksomhed.

Tegnet af Pernille 12 år

Især for de store

Tekstens pointe

Gud sendte engle for at bringe bud. De kom til helt almindelige mennesker.

Hyrderne lyttede, troede og gik hen til stalden og dermed til Jesus.

Indledning

Der er nogen, der siger, at "man ikke skal tro på alt, hvad man hører". Det er nok også sandt. Der er mange, der sladrer, og det sker også, at der bliver sagt ting, der ikke er sande, men når det gælder Himlens Gud, kan vi være helt trygge. Jesus siger jo også om sig selv, at han "er vejen, sandheden og livet" (jf. Joh 14,6). Du kan trygt tro på alt, hvad du læser i Bibelen!

I dagens tekst møder vi nogle helt almindelige mænd, der er på arbejde. Her hører de noget, som næsten er for utroligt, men de tror på det, og de bliver ikke skuffede!!!

Selve teksten

Fortæl om:

- det at være hyrde (se baggrundstof). Det var almindelige hyrder, Gud valgte til at høre englens budskab. De havde ikke på nogen måde gjort sig fortjente til det. Det var ene og alene Guds valg.

Tal om:

- at Gud også har valgt os til at høre - i dag. Ikke at han altid sender engle, men vi har hans Ord, som vi må høre. Det er ikke kun særligt udvalgte, men alle mennesker, Jesus har frelst.

Fortæl om:

- englene, Guds budbringere.

Tal om:

- hvornår vi møder engle i Bibelen (se baggrundstof). Hvad skal englene? Er der engle i dag? Kom ind på, at hyrderne blev bange, men alligevel ikke flygtede; de lyttede uden at sige et ord!

Fortæl om:

- englens budskab: En vigtig besked fra Gud - opgaven til dem - lovprisning af Gud.

Tal om:

- at englen kendte hyrdernes angst og sagde: "Frygt

Tegnet af Mads Eriksen 11 år

Til eftertanke

Hyrderne sagde til hinanden: „Lad os gå ind til Betlehem og se det, som er sket, og som Herren har forkyndt os.“

De lyttede, troede og gik!
(jf. Luk 2,15 s.921)

ikke.” At englen forkyndte en ”stor glæde” (v. 10).
- at Jesus virkelig er Kristus (v.11) (Kristus = Messias), men født som en baby i en stald!

Fortæl om:

- hvad hyrderne snakkede om, da englene var vendt tilbage til Himlen. De troede englens ord, og at englen kom med budskab fra Gud, ja, de sagde faktisk, ”... og som Herren har forkyndt os” (v. 15). Hyrderne kendte helt sikkert profetierne om Messias, og de ventede også hans komme.

Tal om:

- hvad de mon har tænkt om englens ord? Jøderne ventede på en konge, der skulle redde landet fra romerne (se baggrundsstof), og de regnede altså med, at det var en almindelig, voksen konge. Her sagde englen, at de skulle finde et barn i en krybbe...

Fortæl om:

- at de tog af sted, hvad de fandt i stalden, om deres vidnesbyrd og om Maria.

Tal om:

- at hyrderne tog af sted med det samme, og at de (selvfølgelig!) fandt det hele sådan, som englen havde sagt (de hørte - de troede - de gik!). Hvad mon Josef og Maria tænkte om hyrdernes historie? Mon de fortalte, at de også havde fået besøg af engle (se baggrundsstof). Der står, at ”Maria gemte alle disse ord i sit hjerte og grundede over dem” (v.19).

- er der også nogle vigtige ord eller oplevelser, som I har gemt i jeres hjerter?

- hvad er det vigtigt, at vi gemmer på, og hvad er vigtigt at glemme?

Snak om almindelige ting som ros/ris, positive/negative tanker, men også om, hvor vigtigt det er at gemme Guds Ord i vore hjerter.

Fortæl om:

- hyrdernes reaktion efter besøget i stalden. De var helt overvældede. Det var en stor nyhed og en stor

glæde! ”De priste og lovede Gud for alt, hvad de havde hørt og set” (v. 20).

Tal om:

- at hyrdernes glæde ikke forsvandt efter besøget. De blev ved med at prise Gud for, at han havde sendt Jesus - verdens frelser - til jord. Det er vigtigt, at vi ligesom hyrderne også priser Gud for frelsen i hverdagen - midt imellem ”fårene”. Gud var ikke kun nær, da englene var der, eller da de var i stalden. Nej, han var dem også nær bagefter på marken - i dagligdagen, i skolen, alene på værelset osv. Og han er den samme i dag!

Ideer til fremlæggelse

Lad Josef ”komme på besøg” igen og fortælle videre (se forrige afsnit om julen). Så bliver hyrdernes beretning en slags andenhånds-oplevelse, men derfor kan den godt gøres spændende. Husk igen hans egne tanker om tingene (fx det må have været fantastisk med det englekor - hvordan mon de fandt den rigtige stald... - lille Jesus er virkelig Guds Søn; hvordan skal jeg dog kunne være en god plejefar for ham?).

Dukke/krybbespillet kan også udvides med denne beretning (se forrige afsnit om julen). Lav fx bål med små pinde og rødt celofan under. Måske kan der ligge en lille lommelygte inderst? Idet englen kommer, kan der tændes en projektør på hyrderne og englen.

Huskeord
I dag er der født
jer en frelser i Davids
by; han er Kristus,
Herren.
(Luk 2,11 s.921)

Baggrundsstof

Tid

Teksten er fra vor tidsregnings begyndelse. Muligvis vil nogle af de ældste børn have hørt om en vis sandsynlighed for fejl i denne beregning. Det menes, at Jesus blev født fire-syv år før vores tidsregning. Det var først i den tidlige middelalder, man begyndte at bruge denne tidsregning. Dette har dog ikke den store betydning, da det er begivenheden, der er vigtig (Guds time er altid den rigtige!).

Personer

Josef, Maria og den nyfødte Jesus, som stadig er i Betlehem.

Vise mænd fra Østerland. De er astrologer, muligvis fra Babylon. Vise mænd kunne dengang også kaldes konger. De havde tre forskellige gaver med. Deraf antager man, at der var tre. Gaverne var guld (symbol på kongeværdighed), røgelse (en blanding af plantestoffer, der ved antænding udsender vellugtende dampe. Symbol på hellighed) og myrra (indtørret gummiharpiks, der indeholder olie og bruges til røgelse og balsamering af døde. Symbol på lidelse og død).

Herodes den store var konge i Israel fra 37 - 4 f.Kr. (heraf kan vi også se, at Jesus sandsynligvis ikke blev født år 0). Han var meget magtsyg og trodsede ingen midler for at bevare sin position. Fx slog han en søn ihjel blot nogle dage før sin død. Det var også denne Herodes, der gav ordre til barnemordet i Betlehem.

Ypperstepræsterne og folkets skriffkloge er også med i teksten. De arbejdede sikkert ved templet i Jerusalem, og blev så kaldt op til kongen, for at svare på et enkelt spørgsmål angående Messias' fødested (mon de ikke har undret sig og hvorfor hører vi ikke om, at de selv undersøgte sagen?).

Tegnet af Patrick Ingemasson 6 år

Sted

Vismændene besøger først Jerusalem, og kongeslottet her, og senere rejser de til Betlehem.

Religiøse forhold

Vismændene var astrologer, der mente, at de i stjernerne kunne se, når vigtige begivenheder fandt sted. Desuden kendte de Messias-håbet, som jøderne havde (måske kendte de det fra jødernes fangenskab i Babel ca. 500 år tidligere).

Jøderne troede ikke på astrologi. I Es 47,13 ironiseres der over stjernetydningen, og i Jer 10,2-3 står der: "Dette siger Herren: Lær ikke af folkene, frygt ikke himmeltegnene; dem frygter folkene, men folkenes skikke er tomme!"

Guds handlemåde

"Gud lod disse mænds kundskab, som halvejs bestod af bedrageri og overtro, tjene som et middel til at føre dem til verdens lys" (citater fra Bibelsk Oppslagsbok (Lunde forlag) under "Astrologi" s.77).

Inspiration til Legestuen

Indledning

Sidste gang hørte vi om nogle mænd, der kom på besøg hos det lille Jesus-barn, der lå i krybben. I dag skal vi høre om nogle andre mænd, der kom på besøg. De havde sådan en her (hav en kikkert med - enten en ægte eller én af toilet-papir-ruller). Hvad bruges sådan en til? (snak lidt om stjerner, fx hvem, der skabte dem, og hvor mange der er).

1. Disse mænd var ikke helt almindelige. De kom fra et andet land, og i Bibelen bliver de kaldt "vise mænd" (vise betyder kloge). De havde set en helt særlig stjerne, og nu var de rejst på kameleryg den lange vej til Israel for at finde en kongesøn.
2. Hvor vil I lede, hvis I skal finde en lille prins? På slottet selvfølgelig.
Disse vismænd kom også til slottet i Jerusalem, men her var der ingen baby! I stedet fik de at vide, at den helt særlige kongesøn Messias skulle fødes i Betlehem (der var faktisk en meget ond konge i Jerusalem, men Gud passede godt på Jesus-barnet, så kongen fik ikke mulighed til at gøre ham noget).
3. Og så kan I tro, at de vise mænd fik travlt! Da de kom ud af Jerusalem, så de igen stjernen. De blev bare SÅ glade. Stjernen bevægede sig faktisk, og den viste dem vej hen til det hus, hvor Josef, Maria og Jesus var. Over huset stod den stille. Fantastisk!
4. De bankede på døren, og inde i huset knælede de ned og tilbad det lille Jesus-barn. De gav ham deres gaver: Guld, røgelse og myrra (se baggrundsstof). Tænk, de havde fundet kongesønnen, i et lille hus hos nogle fattige forældre.

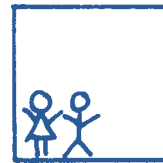
Til de voksne

Stjernen ledte de vise mænd til Jesus, kongesønnen. På samme måde er Bibelen vores ledestjerne, så vi kan finde Jesus og frelsen i ham.

*Stjernen ledte vise mænd
til vor Herre Kristus hen;
vi har og en ledestjerne,
og når vi den følger gerne,
kommer vi til Jesus Krist. (DDS nr. 136 v.6)*

Tegnet af Simone Christensen 7 år

Især for de små

Tekstens pointe

De vise mænd så stjernen, fulgte den og fandt Jesus, Himlens kongesøn.

Indfaldsvinkler til teksten

Snak om stjerner: Skabte af Gud - antallet af stjerner - spændende og storslået (ikke om stjernetegn og lign!).

Hvordan er det, når der fødes en prins eller en prinsesse i et land? Forsidestof - alle snakker om det. En stor ære at besøge/se den lille.

Når vi skal have besøg, rydder vi op og gør huset i stand. Forestil jer at statsministeren, dronningen eller en anden berømt person kom på besøg hos jer. Så tror jeg, at I fik ekstra travlt. Alt skulle være være i den fineste orden. I dag skal vi høre om en fattig familie, der fik besøg af nogle rigtig fine mænd, og de vidste det ikke engang!

Indledning

Hyrderne fik besked af Guds engle om, at Jesus var blevet født. I dag skal vi møde nogle andre mænd, der også rejste af sted for at finde Jesus.

Selve teksten

Disse andre mænd havde dog noget længere at rejse. De kom nemlig fra et andet land længere mod øst. De var nogle meget kloge og vise mænd. Til daglig så de meget på stjerner. Pludselig en dag (eller en nat!) så de en ny stjerne. Den var noget helt særligt, og de var sikre på, at den betød, at der var

født en kongesøn i Israel. Derfor købte de nogle meget flotte og dyre gaver og tog af sted for at finde ham.

Fortæl om:

Rejsen til Jerusalem. Spørgsmålene og forfærdelsen her - både blandt folk og hos kongen (de må have undret sig, men rejste dog ikke tilbage af den grund!).

Det hemmelige besøg hos kongen, de skriftkloges svar og om kongens listige besked om at de skulle komme tilbage og fortælle ham om barnet, så han også kunne tilbede.

Rejsen til Betlehem. Deres store glæde over at se stjernen igen og at den viser vej til det helt rigtige hus!

Den fattige familie i huset. Alligevel er de helt overbeviste om, at det er kongesønnen, de har fundet. Tilbedelsen og gaverne.

Slut af med at fortælle om de vise mænds drøm. Gud passer på og beskytter.

De vise mænd var lydige. De rejste en anden vej hjem (fortæl evt. om deres hjemtur, deres samtaler og deres tro på Gud).

Ideer til fremlæggelse

Fortæl beretningen ud fra en af de vise mænds synsvinkel. Prøv at beskrive, hvad han måske har tænkt. Hvis der de forrige gange er fortalt med Josef eller Marias synsvinkel, kunne det være fint at fortsætte med det og så fortælle beretningen om vismændene ud fra det, de hørte fortalt af vismændene selv. Det giver næsten en form for dagbog.

Det kan også være en god ide at have tre forskellige "lokaliteter", som viser hhv. Østerland, Jerusalem og Betlehem. Også gerne en kikkert (lav evt. selv nogle af toiletpapir-ruller sammen med børnene).

Brug i det hele taget kropssprog og spørgsmål/undren. Hvorfor reagerede Jerusalems befolkning og kongen med forfærdelse? Hvis der var tale om den ventede Messias, hvorfor var der så ikke et mylder af folk på vej til Betlehem? Vis også vismændenes glæde over stjernen på vej til Betlehem (vis hvad du fortæller og selv undres over!).

At bruge flonellograf eller at illustrere på en tavle er altid godt til at fange denne aldersgruppes opmærksomhed.

Tegnet af Cecilie Sofie Jensen 9 år

Især for de store

Tekstens pointe

De vise mænd troede ikke på Himlens Gud, men de så stjernen, fulgte den og fandt Jesus, Himlens kongesøn. De var fremmede, men Gud kendte dem, kaldte på dem, og de fulgte hans vej til verdens frelser - Jesus.

Indledning

Langt, langt mod øst var der nogle vismænd, der studerede stjerner hver nat.

De kendte hver en stjerne på himlen. En nat var der pludselig en ny stjerne, og de var overbeviste om, at denne stjerne betød, at der var født en kongesøn i Israel.

Selve teksten

Fortæl om:

- deres rejse og søgen i Jerusalem samt besøget hos kongen.

Tal om:

- at der var mange andre fremmede i byen; folkets reaktion på vismændenes søgen (de bliver forfærdede, var det kun kongen, der tænkte på Messias?!). Jøderne har gennem mange hundrede år ventet på at Messias skulle komme. Herodes vidste, hvor han kunne finde svaret - i skriften (Bibelen). De skriftkloge lader ikke til at interessere sig særligt meget for disse vismænds søgen efter en kongesøn - mærkeligt!

Fortæl om:

- kongens magtsyge og hans løgn for at modarbejde denne nye kongesøn.

Tal om:

- hvordan vi kan bruge magt til at få vores vilje; egoismen er ond, men er vi ikke også ofte os selv nærmest...? Hvis kongen troede, at det var Messias, der var født, mon han så virkelig regnede med, at han kunne slå ham ihjel? (troede han, at han kunne snyde Gud?).

Fortæl om:

- vismændenes rejse til Betlehem; deres glæde over at se stjernen igen, og stjernens helt præcise vejvisning til huset med Jesus.

Tal om:

- Guds vejledning til os. Gud kan være meget konkret i sin vejledning, men det er Han ikke altid. Hvad gør vi, hvis vi er i tvivl om vejen frem? (bøn, bibellæsning, samtale og bøn med andre kristne. Fortæl gerne en personlig oplevelse om Guds vejledning i dit liv).

Fortæl om:

- hvad der skete i huset; de faldt ned, tilbad, gav gaver.

Tal om:

- at Gud er hellig og almægtig. De vise mænd faldt ned for en fattig baby og tilbad ham! Det var mærkeligt, men sådan går det, når Gud skaber troen i hjertet! Hvordan oplever vi Guds hellighed? Gud er al-mægtig. Prøv at sætte ordet al-herskende ind i stedet for. Hvad får det os så til at tænke om Gud og om verdens stormænd?

Fortæl om:

- Guds advarsel i drømmen.

Tal om:

- at Gud har mange måder at tale til os på. Vismændene havde mødt Himlens Gud, og selvfølgelig lyttede de til hans advarsel. Hvad skal vi gøre for at kunne høre Guds stemme til os? (bøn om et åbent hjerte og ører, der kan høre; lytte til Guds stemme i Bibelen og lære den at kende der).

Tegnet af Simone Christensen 7 år

Til eftertanke

Da de så stjernen, var deres glæde meget stor. Vismændene glædede sig over stjernen på himlen, men „stjernen“ i krybben, tilbad de! De så, søgte og fandt. (jf. Matt 2,10 s.860)

Ideer til fremlæggelse

Lad Josef "komme på besøg" også denne sidste gang og fortælle videre (se de forrige afsnit om julen). Husk igen hans egne tanker om tingene (fx tænk at få besøg af så fornemme mænd. Det er dog forunderligt med den stjerne (mon ikke han var udenfor, for at se den?) - det er ikke så rart med den konge; bare han ikke finder os).

Dukke/krybbespillet kan også udvides med denne beretning (se de forrige afsnit om julen). Overvej, hvor lang tid, der gik mellem de to besøg?! Lad stjernen have en central plads i beretningen. Lav fx en stor stjerne og lad den være meget oplyst under turen fra Jerusalem til Betlehem.

Beretningen kunne også vises som et optrin. Personerne bliver så de vise mænd (udklædt som konger), kong Herodes, nogle skriftkloge med bogruller samt Josef, Maria og Jesus-barnet. Er der brug for flere roller, kan nogle desuden være Jerusalems indbyggere. De snakker i munden på hinanden, men vismændenes spørgsmål skal kunne høres gennem markedsstemningen. Også her kan stjernen spille en vigtig rolle.

Huskeord
I dag er der født
jer en frelser i Davids
by; han er Kristus,
Herren.
(Luk 2,11 s.921)